

ความหมายตามปริบทและความหมายโน้ตศน์ของ เข้า

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ความหมายของ เข้า สองประเภท ได้แก่ ความหมายตามปริบทและความหมายโน้ตศน์ของ เข้า โดยมีสมมติฐานว่า เมื่อ เข้า ปรากฏในปริบทที่ต่างกัน ซึ่งเนื่องมาจากความหลากหลายของหน่วยภาษาที่เกิดขึ้นหน้าหรือตามหลัง เข้า จะมีความหมายตามปริบทที่ต่างกัน แต่จะมีความหมายโน้ตศน์เดียวกัน คือแสดงการเคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมายซึ่งเป็นบริเวณที่ปิดล้อม ในบทนี้ ผู้วิจัยจะเริ่มจากการแสดงความหมายตามปริบทต่าง ๆ ของ เข้า โดยแยกออกตามปริบทหรือตามการปรากฏร่วมกับคำอื่น ตามด้วยการวิเคราะห์ความหมายโน้ตศน์ของ เข้า ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความหมายตามปริบทของ เข้า

ความหมายตามปริบทของ เข้า มีทั้งหมด 11 ความหมาย เป็นความหมายที่ต่างกันไปตามปริบทของ เข้า ซึ่งในงานวิจัยเกี่ยวกับคำหลายความหมายของ Deane (1988: 343) ได้กล่าวถึงความสำคัญของปริบทต่อคำหลายความหมาย กล่าวคือ คำหลายความหมายซึ่งเป็นคำที่มีรูป (form) เดียวกันนั้น เมื่อเกิดในปริบทที่ต่างกันจะมีความหมายต่างกัน ซึ่งเขาเรียกว่า ผลกระทบจากปริบทหรือ Contextual effects และปริบทจะมีส่วนช่วยให้เดาความหมายที่หลากหลายของคำหลายความหมายได้

ความหมายตามปริบทของ เข้า มีดังต่อไปนี้

1. บอกการเคลื่อนที่ไปอยู่ในสถานที่ที่เป็นที่หมายของการเคลื่อนที่

เข้า ที่มีความหมายตามปริบทที่ 1 นี้ เป็น เข้า ที่ปรากฏในตำแหน่งกริยาหลัก ในปริบทที่ เข้า เกิดตามหลังหน่วยนาม และตามด้วยหน่วยนาม ซึ่งหน่วยนามทั้งสองตำแหน่งจะสามารถละไว้ได้ ในหน่วยสร้าง

$$\begin{bmatrix} \text{นาม} \\ \emptyset \end{bmatrix} + (\text{คำช่วยหน้ากริยา}) + \text{เข้า} + \begin{bmatrix} \text{นาม} \\ \emptyset \end{bmatrix}$$

เข้า ที่มีความหมายตามปริบทนี้ คำนามที่ตามหลัง เข้า เป็นคำนามที่มีความหมายแสดงสถานที่ เช่น บ้าน ห้อง ห้องน้ำ ประเทศ เมือง เตอบ เตามาโครเวฟ ซึ่งตามความหมายที่ 1 นี้ เป็นการเคลื่อนที่เชิงกายภาพ (Physical motion or real motion) คือ การเคลื่อนที่ที่เกิดจากการเคลื่อนที่ของมนุษย์หรือสิ่งต่างๆ ซึ่งสามารถมองเห็นการเคลื่อนที่ได้ชัดเจน ตัวอย่างเช่น

(33) ใครๆ เขาเข้าห้องกันหมดแล้ว

(34) จิลลาเข้าห้องน้ำ

(35) หมูสับเข้าเตามาโครเวฟ 100% 3-5 นาที

(36) หรือว่าคุณยังไฟแรงอยากจะเข้าไปดูพิพิธภัณฑ์ของคนอพยพเข้า

อเมริกา

ตัวอย่างที่ (33)-(36) เข้า ปรากฏในตำแหน่งกริยาหลัก ในปริบทที่ เข้า เกิดหลังหน่วยนาม ได้แก่ คำนามหรือสรรพนาม และตามด้วยคำนามบอกสถานที่

(37) “คืนไหนพอกลับดึก พอเข้าบ้านก็ให้รีบเตะหมาเลย”

(38) “พอเข้าห้องนอน มันก็พุ่งตัวขึ้นเตียงทั้ง ๆ ชุดนั้นเลย

(39) แต่ผมไม่มีเงินและเวลาจะไปดูแลหรือเข้าร้านตัดผม

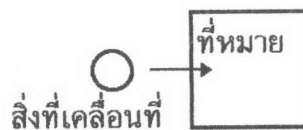
(40) วันนี้เป็นวันเสาร์ต้นเดือนที่จะต้องเข้าเมืองจ่ายของ

เข้า ในตัวอย่างที่ (37)-(40) เกิดในตำแหน่งกริยาหลัก หน่วยสร้างที่อยู่หน้า เข้า ถูกละไว้ แต่สามารถรู้ได้จากบริบท เช่นในตัวอย่างที่ (39) คำนามที่ถูกละไว้ คือ “เวลา” ส่วนคำนามที่ตามหลัง เข้า เป็นคำนามประเภทบอกสถานที่ซึ่งเป็นที่ยุทธศาสตร์ของการเคลื่อนที่

(41) “นี่กว่าจะต้องเข้าอีกแล้ว เข้าทีก็หลายร้อย”

ในตัวอย่างนี้ เข้า ปรากฏในตำแหน่งกริยาหลัก หน่วยนามที่อยู่หน้าและหลัง เข้า ถูกละไว้ ซึ่งรู้ได้จากข้อความที่นำหน้า ซึ่งเป็นคำนามประเภทที่บอกสถานที่เช่นกัน

ความหมายตามบริบทที่ 1 ซึ่งได้แก่ บอกการเคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมาย สามารถแสดงให้เห็นแผนภูมิภาพ (imgae-schema) ได้ดังนี้

แผนภูมิภาพที่ 4 แสดงความหมายตามบริบทที่ 1 เข้า บอกการเคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมาย

ความหมายของการเคลื่อนที่ของ เข้ ในความหมายตามปริบทที่ 1 นี้ แสดงแนวผ่านของการเคลื่อนที่ (path) Miller & Johnson-Laird (1976: 379, 405) ได้อธิบายถึงแนวผ่านของการเคลื่อนที่ว่า

Paths are the channels along which people move-..., they are generally conceived of as linear, one-dimensional entities."

ซึ่งแปลได้ใจความว่า แนวผ่านของการเคลื่อนที่คือแนวยาวที่มนุษย์เคลื่อนที่ไปตามแนวนั้น โดยทั่วไป แนวผ่านมักจะถูกมองว่าเป็นเส้นหรือแนวเรียง ซึ่งมี 1 มิติ

สำหรับประเภทของแนวผ่านของการเคลื่อนที่ Jackendoff (1983: 165) ได้จำแนกแนวผ่านของการเคลื่อนที่ออกเป็น 3 ประเภทได้แก่

1. แนวผ่านของการเคลื่อนที่ประเภทที่มีขอบเขต (bounded path) ขอบเขตในที่นี้ หมายถึง จุดตั้งต้นของการเคลื่อนที่ และ/หรือจุดหมายของการเคลื่อนที่ แนวผ่านประเภทนี้แสดงจุดตั้งต้นและจุดหมายของการเคลื่อนที่อย่างชัดเจน นั่นคือ เราจะทราบได้ว่าการเคลื่อนที่นั้นตั้งต้นจากสถานที่แห่งใดและ/หรือมุ่งไปยังแห่งใด แนวผ่านประเภทนี้อาจประกอบด้วยสถานที่ที่เป็นจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนที่เพียงอย่างเดียวหรือจุดหมายหรือจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่เพียงอย่างเดียว หรืออาจประกอบด้วยสถานที่ทั้งที่เป็นจุดเริ่มต้นและเป็นจุดหมายทั้งสองอย่างก็ได้ แนวผ่านประเภทนี้แสดงได้โดยประโยคตัวอย่างข้างล่าง

(42) เขาเดินจากบ้าน (บอกจุดตั้งต้นอย่างเดียว)

จุดตั้งต้น(บ้าน)

(43) เขาเดินไปโรงเรียน (บอกจุดหมายอย่างเดียว)

จุดหมาย(โรงเรียน)

(44) เขาเดินจากบ้านไปโรงเรียน (บอกจุดตั้งต้นและจุดหมาย)

จุดตั้งต้น(บ้าน)

จุดหมาย(โรงเรียน)

2. แนวผ่านของการเคลื่อนที่ประเภทบอกทิศทาง (direction) แนวผ่านประเภทนี้ไม่ได้ระบุจุดตั้งต้นและจุดหมายของการเคลื่อนที่ ผู้พูดเพียงต้องการบอกให้รู้ว่า สิ่งที่เคลื่อนที่นั้นเคลื่อนที่ไปยังทิศทางใดที่สัมพันธ์กับสถานที่ที่อ้างถึง เช่น

(45) เขาวิ่งไปทางบ้านสีเขียว

สถานที่ที่อ้างถึง(บ้านสีเขียว)

ประโยค (45) ไม่ได้แสดงจุดตั้งต้นและจุดหมายของการเคลื่อนที่ เพียงแต่แสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ ซึ่งทิศทางนั้นสัมพันธ์กับ “บ้านสีเขียว” นั่นคือ ผู้พูดเพียงแต่บอกให้รู้ว่า ผู้เคลื่อนที่ วิ่งไปยังทิศทางที่บ้านสีเขียวตั้งอยู่ แต่มิใช่ไปยังบ้านสีเขียว

3. แนวผ่านของการเคลื่อนที่ประเภทบอกเส้นทาง (routes) แนวผ่านประเภทนี้ไม่ได้บอกจุดเริ่มต้นและจุดหมายของการเคลื่อนที่ แต่แสดงสถานที่ที่ตั้งอยู่ตามแนวของการเคลื่อนที่ เช่น

(46) เขาเดินไปตามทางรถไฟ

..... ←
 _____ ←
 สถานที่ที่ตั้งอยู่ตามแนวของการเคลื่อนที่(ทางรถไฟ)

“ทางรถไฟ” ไม่ได้เป็นจุดหมายของการเคลื่อนที่ แต่ตั้งอยู่ตามแนวของการเคลื่อนที่ ซึ่งอยู่ในเส้นทางของการเคลื่อนที่

เข้า ในปริบทที่ 1 ซึ่งมีความหมายตามปริบทคือ บอกการเคลื่อนที่เข้าไปอยู่ในที่หมาย ซึ่งจะบอกแนวผ่านของการเคลื่อนที่ประเภทที่มีขอบเขต (bounded path) แต่ขอบเขตที่ เข้า แสดงนั้น เป็นขอบเขตที่เป็นจุดหมายของการเคลื่อนที่เพียงอย่างเดียว เช่น

(47) เขาเข้าบ้านแล้ว

เข้า ในตัวอย่างนี้ ตามด้วยคำนาม บ้าน ซึ่งเป็นจุดหมายของการเคลื่อนที่ ในประโยคนี้ออกแนวผ่านของการเคลื่อนที่ประเภทที่มีขอบเขตคือ แสดงจุดหมายซึ่งเป็นจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่

2. บอกการรับรู้ทางประสาทสัมผัส

เข้า มีความหมายบอกการรับรู้ทางประสาทสัมผัส เกิดในปริบทที่ เข้า ตามหลังและอยู่หน้าคำนาม ในหน่วยสร้าง [นาม + เข้า + นาม] แต่คำนามที่ตามหลัง เข้า จะต่างจากคำนามในความหมายตามปริบทที่ 1 กล่าวคือ คำนามในความหมายตามปริบทที่ 2 นี้เป็นคำนามประเภทที่มีความหมายแสดงอวัยวะของร่างกายที่บอกการรับรู้ทางประสาทสัมผัส เช่น ตา หู จมูก ส่วนคำนามที่เกิดหน้า เข้า จะเป็นคำนามที่มีความหมายสัมพันธ์กับอวัยวะของร่างกายดังกล่าว เป็นสิ่งที่มากระทบกับประสาทสัมผัส เช่น ในกรณีของ ตา สิ่งที่เคลื่อนที่คือ ภาพที่เรามองเห็น ในกรณีของ จมูก สิ่งที่เคลื่อนที่คือ กลิ่นที่เราได้สัมผัสทางจมูก ในกรณีของ หู สิ่งที่เคลื่อนที่คือ เสียงที่เราได้ยิน เข้า เมื่อเกิดหน้าคำนามประเภทนี้จึงมีความหมายแสดงการรับรู้ที่เกี่ยวข้องกับประสาทสัมผัสตามหน้าที่ของอวัยวะของร่างกายนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น

(48) เสียง เข้าหู ก็เข้าไปตามเรื่อง

(49) รูป เข้าตา ก็ให้มันเข้าไป

(50) กลิ่นอะไร เข้าจมูก ก็ได้กลิ่นไปตามเรื่อง

เสียง รูป และ กลิ่น เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ไปยังที่หมายคือ หู ตา และ จมูก ตามลำดับ ซึ่งในความเป็นจริง สิ่งที่เคลื่อนที่ในกรณีของ หู คือ คลื่นเสียง สิ่งที่เคลื่อนที่ในกรณีของ ตา คือ คลื่นแสง และสิ่งที่เคลื่อนที่ในกรณีของ จมูก คือ อากาศ (คลื่นลม) เมื่อสิ่ง

เหล่านี้เคลื่อนตัวเข้ามากระทบกับอวัยวะของร่างกาย ก็เกิดการรับรู้เสียง รูป และกลิ่นตามลำดับ อวัยวะของร่างกายเหล่านี้จะทำหน้าที่เหมือน “ประตู” เมื่อสิ่งที่เคลื่อนที่ เคลื่อนที่ผ่านอวัยวะของร่างกายเหล่านี้แล้ว จะผ่านไปยังสมองและทำให้เกิดกระบวนการรับรู้ทางประสาทสัมผัสขึ้น

อย่างไรก็ตาม นามวลีที่เกิดหน้า เข้า ในปริบทนี้ ถ้าไม่ได้มีความหมายแสดงการกระทบกับประสาทสัมผัส จะไม่มีความหมายของการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสเกิดขึ้น แต่แสดงความหมายของการเคลื่อนที่แต่เพียงอย่างเดียว เช่น

(51) ระวัง มดเข้าหู

(52) ฝุ่นเข้าตา

(53) ยุง(บิน) เข้าจมูก

มด ยุง และ ฝุ่น เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ ในประโยค (51)-(53) แต่ไม่ได้แสดงความหมายในแง่ของการกระทบประสาทสัมผัสของร่างกาย ซึ่งได้แก่ การเห็น การได้ยิน หรือการได้กลิ่น เพราะการเคลื่อนที่ในตัวอย่าง (51)-(53) เป็นการเคลื่อนที่ของสิ่งๆ หนึ่งเข้าไปในอวัยวะของร่างกายซึ่งได้แก่ หู ตา และ จมูก ตามลำดับ เป็นการเคลื่อนที่ที่เรามองเห็นการเคลื่อนที่นั้นได้ หรือเป็นการเคลื่อนที่เชิงกายภาพที่มีความเป็นรูปธรรมมากกว่าการเคลื่อนที่ในตัวอย่าง (48)-(50) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของความหมายของคำนามที่เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ และกระทำอาการเคลื่อนที่ เข้า ซึ่งในตัวอย่างข้างต้น มด ฝุ่น และ ยุง เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ ไม่ได้มีความหมายที่สัมพันธ์กับที่หมายซึ่งเป็นอวัยวะของร่างกาย

ดังนั้น เข้า เมื่อตามด้วยคำนามที่เป็นอวัยวะของร่างกายที่บอกการรับรู้ทางประสาทสัมผัส เข้า จะมีความหมายได้ 2 อย่างคือ การกระทบประสาทสัมผัสซึ่งทำให้เกิดการ

เห็น การได้ยิน และการได้กลิ่น ดังในตัวอย่างที่ (48)-(50) ความหมายที่ 2 คือ การเคลื่อนที่ทางกายภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเข้าไปในที่หมาย ดังในตัวอย่างที่ (51)-(53) ซึ่งอยู่กับความหมายของคำนามที่นำหน้า เข้า

3. บอกรการเข้ากลุ่มเพื่อทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง

เข้า ที่มีความหมายตามปริบทที่ 3 นี้ ตามด้วยคำนามที่มีความหมายบอกถึงกลุ่มกิจกรรมและกลุ่มทางสังคม เข้า จะบอกความหมายของการเข้าร่วมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ในหน่วยสร้าง

$$\left[\begin{array}{c} \text{นาม} \\ \emptyset \end{array} \right] + (\text{คำช่วยนำกริยา}) + \text{เข้า} + \text{นาม}$$

ตัวอย่างเช่น

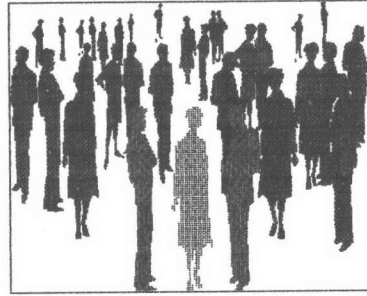
(54) “ทำไมแกไม่เข้ากลุ่มผู้หญิงบ้างวะ”

(55) ผมก็กินด้วย ในเมื่อเข้าพวกกับเขาแล้วก็ต้องทำตัวให้เหมือน ๆ เขา

(56) และโดยไม่ทันตั้งใจหล่นมองเลยไปยังนพิตซึ่งขณะนั้นเข้าวงไฟกับพวก

ผู้ใหญ่

ความหมายของ เข้า ตามด้วยคำนามในตัวอย่าง (54)-(56) บอกรการเข้ากลุ่มเพื่อเป็นสมาชิกของกลุ่มและร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเช่น เล่นไพ่ ซึ่งกลุ่มในตัวอย่างข้างต้น มีลักษณะเป็นวงกลม ดังแผนภูมิภาพที่ 5

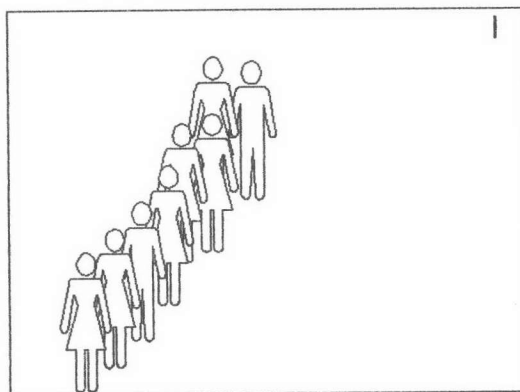

แผนภูมิภาพที่ 5 แสดงการล้อมวงเป็นกลุ่ม

แต่ในบางกรณี กลุ่มต่างๆ อาจมีลักษณะเป็นเส้นตรงก็ได้ เช่น แแถว หรือ คิว เมื่อ เข้า นำหน้า
 คำนามเหล่านี้จะหมายถึงการเข้ากลุ่มเพื่อทำกิจกรรมของกลุ่มเช่นกัน ดังตัวอย่าง

(57) ฉันกำลังเข้าคิวให้เจ้าหน้าที่ตรวจหนังสือเดินทาง ตาเหลือบไปเห็น
 ป้ายที่เสาใกล้ๆ รางเลื่อนสำหรับกระเป๋าเดินทาง

(58) เด็กๆ เข้าแถวที่หน้าประตูเพื่อเตรียมเคารพธงชาติ

แผนภูมิภาพที่ 6 แสดงการเข้าแถวหรือเข้าคิว

ตัวอย่าง (57) ประธานคือ ฉัน ทำอาการ เข้าคิว เป็นการเข้าไปอยู่ในแถว เพื่อทำกิจกรรมหนึ่ง คือให้เจ้าหน้าที่ตรวจหนังสือเดินทาง ส่วนตัวอย่าง (58) เด็ก ๆ ไปอยู่ในกลุ่มเดียวกันคือ แถว ซึ่งมีลักษณะเป็นเส้นตรง การ เข้าแถว เป็นการเข้าไปอยู่ในแถวเพื่อทำกิจกรรมคือ เคารพธงชาติ เข้า แสดงความหมายของการเข้ากลุ่มเพื่อทำกิจกรรมของกลุ่มนั้น

4. บอกความนานโดยประมาณการ

เข้า ที่มีความหมายตามปริบทนี้ เกิดในปริบทตามหลังเกิดหน้าหน่วยนาม ซึ่งอาจมีคำช่วยหน้ากริยาได้ ในหน่วยสร้าง ดังนี้

$$\left[\begin{array}{c} \text{นาม} \\ \emptyset \end{array} \right] + (\text{คำช่วยหน้ากริยา}) + \text{เข้า} + \text{นาม}$$

คำนามที่ตามหลัง เข้า เป็นคำนามที่บอกความหมายเกี่ยวข้องกับเวลา เช่น เดือน ซึ่งบอกช่วงของเวลา (period of time) โดยประมาณ ไม่ใช่จุดใดจุดหนึ่งของเวลา ตัวอย่างเช่น

(59) แต่พอเข้า 2 เดือน จะถึงเดือนที่ 3 ความเมตตานั้นก็ดูเหมือนจะเกิด
ในใจทั่วกัน

(60) “ถึงตอนนี้อายุแกจะเข้า 2 เดือน”

(61) ความรู้สึกทั่วไปในระยะเข้าเดือนที่ 3 นี้ เห็นจะพอเรียกได้ว่า เป็น
ความรู้สึกที่มาจากกรอบรมในศาสนาพุทธ

ในตัวอย่าง (59)-(61) เข้า มีความหมายบอกความนานโดยประมาณการ ความหมายที่แสดงการประมาณจะไม่ระบุชัดเจนโดยตรงเหมือน เข้า ในความหมายตามปริบท ที่ 1 ที่ตามด้วยคำนามประเภทที่เป็นสถานที่ เช่น เข้าบ้าน เข้าห้อง

5. บอกความสัมพันธ์กับเรื่องราวที่เกิดขึ้น

เข้า ที่มีความหมายนี้ ปรากฏในตำแหน่งกริยาหลัก ในปริบทที่ตามหลังและ อยู่หน้าหน่วยนาม ในหน่วยสร้าง

$$\left[\begin{array}{c} \text{นาม} \\ \emptyset \end{array} \right] + (\text{คำช่วยหน้ากริยา}) + \text{เข้า} + \text{นาม}$$

หน่วยนามที่เกิดหน้า เข้า จะสามารถละไว้ได้ ส่วนหน่วยนามที่ตามหลัง เข้า เป็นคำนามที่มีความหมายแสดงเนื้อหา เรื่องราว หรือข้อความอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ เรื่อง ประเภท ประเด็น ซึ่ง เข้า จะมีความหมายบอกความสัมพันธ์กับเนื้อหานั้น เช่น

(62) “ฉันก็เข้าประเด็นละซิว่า เด็กตั้งแต่เกิดมาไม่เคยเห็นนาย”

(63) “ผมเบื่อเวลาต้องประชุมร่วมกัน เขาชอบพูดออกนอกเรื่องเสมอ
กว่าจะเข้าเรื่องได้กินเวลาเป็นชั่วโมง”

ความหมายของ เข้า ในตัวอย่าง (32)-(63) บอกความสัมพันธ์กับเรื่อง ที่ตามหลัง เข้า ซึ่งต่างจากความหมายที่เกี่ยวข้องกับเวลาในความหมายตามปริบทที่ 4 กล่าวคือ สามารถระบุได้ชัดเจนกว่า ไม่ได้เป็นการประมาณหรือคาดคะเน

6. บอกรการเคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมายโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง

เข้า ที่มีความหมายนี้ เกิดในบริบทที่ เข้า ตามหลังนามและตามด้วยกริยา บอกรการกระทำทุกประเภท ยกเว้นกริยาแสดงทิศทาง (ไป และ มา) เกิดในหน่วยสร้าง

นาม + (คำช่วยหน้ากริยา) + เข้า + กริยา

ตัวอย่างเช่น

(64) ส่วนใหญ่เป็นการแสดงความสำนึกบุญคุณโดยที่ผู้น้อยเข้ารับใช้ ในกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้มีบุญคุณ

(65) ทั้ง ๆ ที่ผู้ที่ดูถูกพวกเขานั้นเป็น “อเมริกัน” กว่าเขาเพียงแค่อาทิตย์เดียวที่เรือเข้าเทียบแผ่นดินอเมริกา

เข้า ในตัวอย่าง (64)-(65) แสดงการเคลื่อนที่เข้าไปในที่หมายและบอกรวัตถุประสงค์ที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหลังจากที่เคลื่อนที่เข้าไปในที่หมายนั้น ดังในตัวอย่าง (64) เข้า บอกรการเคลื่อนที่ เข้าไปในที่หมายคือ กลุ่มของผู้มีบุญคุณ เพื่อ รับใช้ คนที่อยู่ในที่หมาย และในตัวอย่าง (65) เข้า บอกรการเคลื่อนที่ของ เรือ เข้าไปในที่หมายคือ บริเวณที่เป็นแผ่นดินอเมริกา เพื่อกระทำการหนึ่งคือ เพื่อเทียบยังที่หมาย

เข้า ในบริบทนี้ เป็นการแสดงเหตุการณ์สองเหตุการณ์ คือ การเคลื่อนที่ และวัตถุประสงค์ของการเคลื่อนที่ “เหตุการณ์” ตามแนวคิดของ ยาใจ ชูวิชา (2536:) ได้ให้ความหมายของเหตุการณ์ว่า

เหตุการณ์ หมายถึง ปραฏกการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือดำรงอยู่รอบ ๆ ตัวเรา ซึ่งรวมทั้งความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการ” และ

เหตุการณ์ คือ ความหมายที่แสดงถึงประสบการณ์และจินตนาการของมนุษย์ซึ่งเสนอโดยกริยาแต่ละคำในหน่วยสร้างกริยาเรียง

(ยาใจ ชูวิชา 2536: 119)

จากแนวคิดของ ยาใจ ดังกล่าว เมื่อพิจารณา เข้า ในปริบทนี้ ความหมายของ เข้า จะแสดงเหตุการณ์แรกซึ่งเป็นการเคลื่อนที่ เข้า ไปในที่หมาย ส่วนกริยาที่ตามหลัง เข้า จะแสดงเหตุการณ์ที่ 2 ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของการเคลื่อนที่ เข้า ไปในที่หมาย จะเห็นได้ว่ากริยาที่ตามหลัง เข้า มิได้แสดงเพียงเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์เรียงต่อกันเท่านั้น แต่ยังแสดงวัตถุประสงค์ในการกระทำการเคลื่อนที่ เข้า ไปในที่หมายด้วย นั่นคือ เหตุการณ์ที่ 2 เป็นวัตถุประสงค์ของการเคลื่อนที่ ดังในตัวอย่าง (64) และ (65) เหตุการณ์ที่ 1 คือ การเคลื่อนที่ เข้า ไปในที่หมาย เหตุการณ์ที่ 2 ซึ่งเกิดหลังเหตุการณ์ที่ 1 คือ การรับใช้และการที่เรือเทียบแผ่นดิน ตามลำดับและเหตุการณ์ที่ 2 เป็นวัตถุประสงค์ของการเคลื่อนที่

7. บอกรการเคลื่อนที่ เข้า ไปในที่หมายและแสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ในมุมมองที่ต่างกัน

เข้า มีความหมายตามปริบทที่ 7 คือ บอกรการเคลื่อนที่ เข้า ไปอยู่ในที่หมาย และบอกรทิศทางของการเคลื่อนที่ในมุมมองที่ต่างกัน เกิดในปริบทที่ เข้า เกิดตามหลังนามซึ่งอาจมีคำช่วยหน้ากริยานำหน้า และเกิดหน้าคำกริยาแสดงทิศทาง (ในข้อมูล พบเฉพาะ เข้า ที่เกิดกับคำกริยาแสดงทิศทาง ไป มา เท่านั้น ไม่พบว่าตามหลังด้วยคำกริยาแสดงทิศทาง ขึ้น หรือ ลง) ในหน่วยสร้าง ดังนี้

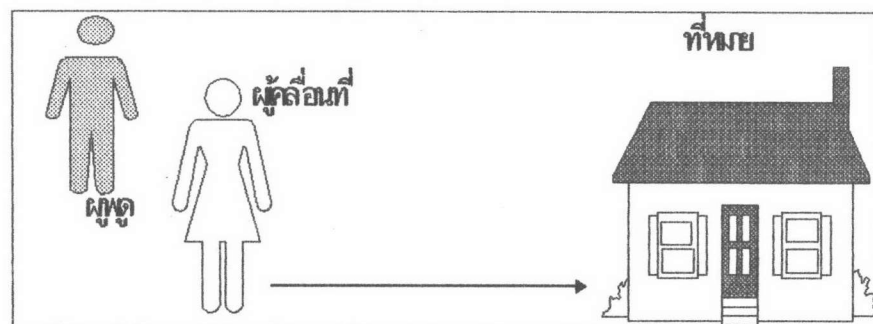
นาม + (คำช่วยหน้ากริยา) + เข้า +

ไป
มา

ความหมายตามปริบทนี้แสดงการเคลื่อนที่ที่มีแนวผ่านของการเคลื่อนที่เพียง 1 แนวผ่าน แต่บอกทิศทางในมิติที่ต่างกันเกี่ยวกับแนวผ่านของการเคลื่อนที่นั้น กล่าวคือ ถ้า เข้า ตามด้วยกริยา ไป จะบอกว่าการเคลื่อนที่นั้นเป็นการเคลื่อนที่มุ่งเข้าไปภายในที่หมายใดที่หมายหนึ่ง และในขณะเดียวกันก็เป็นการเคลื่อนที่ในทิศทางที่ห่างออกไปจากจุดที่ผู้พูดอยู่ ตัวอย่างเช่น

(66) ยายละม่อมกระดกเข้ากระต๊อบไปเหมือนกับว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น พอ เข้าไปแล้ว แก่ก็ล้มตัวลงนอน

ตัวอย่าง (66) ยายละม่อม คือผู้เคลื่อนที่ เคลื่อนที่เข้าไปในที่หมาย ที่หมายของการเคลื่อนที่คือ กระต๊อบ ซึ่งรู้ได้จากปริบท ดังภาพ

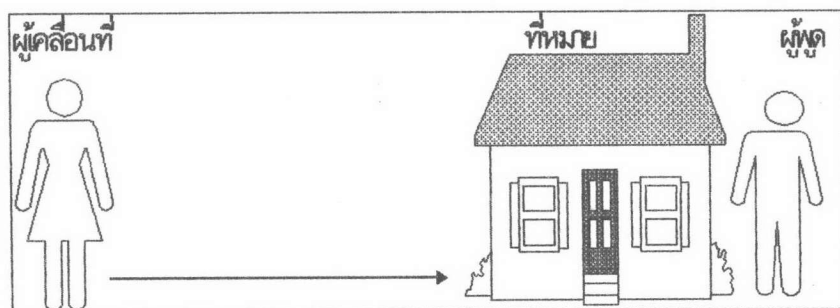
แผนภูมิภาพที่ 7 แสดงตำแหน่งของผู้พูดกับแนวผ่านของการเคลื่อนที่ เข้าไป

แผนภูมิภาพที่ 7 เส้นลูกศร แสดงแนวผ่านของการเคลื่อนที่ที่มีทิศทางของการเคลื่อนที่ไปยังจุดหมาย โดยผู้พูดอยู่ในตำแหน่งเดียวกับผู้เคลื่อนที่

ในทางตรงกันข้าม ถ้า เข้า ตามด้วยคำกริยาแสดงทิศทาง มา แสดงว่า การเคลื่อนที่นั้นเป็นการเคลื่อนที่มุ่งเข้าไปภายในที่หมายใดที่หมายหนึ่งและในขณะเดียวกันก็เป็น การเคลื่อนที่ในทิศทางที่เข้ามาหาจุดที่ผู้พูดอยู่ เช่น

(67) บางคนบอกว่า เป็นเมืองของพวกเขาได้อีกก่อนที่พวกไทดำจะเข้า
มา

ในตัวอย่างนี้ พวกไทดำ เป็นผู้เคลื่อนที่ ที่หมายเป็นสถานที่แห่งหนึ่ง ซึ่งรู้
ได้จากปริบท ดังภาพ

แผนภูมิภาพที่ 8 แสดงตำแหน่งของผู้พูดกับแนวผ่านของการเคลื่อนที่ เข้ามา

แผนภูมิภาพที่ 8 แสดงแนวผ่านของการเคลื่อนที่ที่มีทิศทางของการเคลื่อนที่ไปยังจุดหมาย โดยผู้พูดอยู่ในตำแหน่งเดียวกับจุดหมาย

ในหน่วยสร้างที่ เข้า ตามด้วยคำกริยาแสดงทิศทาง ไป มา และตามด้วยกริยาอื่น กริยา ไป มา จะบอกทิศทางของการเคลื่อนที่ ส่วนกริยาที่ตามหลัง ไป มา จะบอก

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากเคลื่อนที่ เข้า ไปอยู่ในที่หมาย มีความหมายตามปริบทเดียวกับ ความหมายตามปริบทที่ 8 เช่น

(68) ทันทีที่ก้าวเข้าสู่ห้องนอน หญิงสาวก็เข้าไปยืนอยู่หน้ากระจก

(69) เขาเข้ามาลาผม

เข้า ตามด้วยกริยาแสดงทิศทาง ไป มา และตามด้วยกริยา ซึ่งแสดง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังการเคลื่อนที่ เข้า ที่หมายของการเคลื่อนที่ จะเป็นบริเวณที่อยู่ล้อมรอบ กระจก และ ผม

8. บอกทิศทางของการเคลื่อนที่เข้าไปอยู่ในที่หมาย

เข้า ที่มีความหมายตามปริบทนี้ เมื่อ เข้า ปรากฏในตำแหน่งอื่นๆ ที่ไม่ใช่ กริยาหลัก ในที่นี้คือ ตามหลังกริยาหลักประเภทต่างๆ ซึ่งอาจตามหลังคำช่วยหน้ากริยาหรือ หน่วยนาม หน่วยสร้างที่ตามหลัง เข้า ได้แก่ หน่วยนามหรือกริยา ในหน่วยสร้าง ดังนี้

กริยา + (คำช่วยหน้ากริยา) + เข้า +

นาม
กริยา

กริยาที่น่าหน้า เข้า ซึ่งทำให้ เข้า มีความหมายแสดงทิศทางของการเคลื่อน ที่ มี 5 ประเภท ได้แก่ กริยาแสดงการเคลื่อนที่ กริยาแสดงการเคลื่อนไหวของอวัยวะของร่างกายบางส่วน กริยาแสดงการสื่อสาร กริยาแสดงการบริโภค และกริยาแสดงการเปลี่ยนด้านหรือ เปลี่ยนมุม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

8.1 กริยาบอกการเคลื่อนที่ทุกประเภท (Motion verbs)

กริยาประเภทนี้ เป็นกริยาแสดงการเคลื่อนที่พร้อมกับบอกวิธีการของการเคลื่อนที่ไปด้วยในเวลาเดียวกัน นั่นคือ เราได้ชัดเจนแน่นอนว่า ใช่วัยวะส่วนใดของร่างกายในการเคลื่อนที่หรือใช้วัตถุใดเป็นเครื่องมือให้เกิดการเคลื่อนที่ ซึ่งความหมายของกริยาประเภทนี้ จะแสดงนัยให้รู้ถึงชนิดของสิ่งที่เคลื่อนที่นั้น และยังสามารถบอกลักษณะของการเคลื่อนที่ด้วย ซึ่งหมายรวมถึง ทิศทาง วัตถุประสงค์ในการเคลื่อนที่ ความเร็วของการเคลื่อนที่ หรือ บอกรูปร่างของเส้นทางของการเคลื่อนที่ เนื่องจากกริยาเหล่านี้แสดงการเคลื่อนที่ จึงมีความหมายบอกแนวผ่านของการเคลื่อนที่ (Path) ไปด้วยในตัว ดังนั้น เมื่อ เข้า ตามหลังกริยานี้ จึงเสริมความหมายในแง่ทิศทางของแนวผ่านของการเคลื่อนที่ ตัวอย่าง เช่น

(70) จิลลาก้าวเข้าไปในห้องนอน

ตัวอย่างที่ (70) จิลลา เป็นผู้กระทำการเคลื่อนที่และเป็นผู้เคลื่อนที่ กริยา ก้าว บอกวิธีการในการเคลื่อนที่ คือรู้ว่าใช่วัยวะของร่างกายส่วนเท้าทำให้เกิดการเคลื่อนที่

(71) เรือวกอ้อมเข้าหาแม่น้ำฮัดสันอีกครั้ง

ตัวอย่างที่ (71) เรือ เป็นผู้กระทำการเคลื่อนที่และเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ กริยา วก และ อ้อม บอกทิศทางของแนวผ่านของการเคลื่อนที่

(72) แล้วเขาก็ดึงหล่อนเข้าไปกอดไว้

ตัวอย่างที่ (72) เขา เป็นผู้กระทำอาการ ติง เป็นเหตุให้กรรมคือ หล่อน เคลื่อนที่ หล่อน จึงเป็นผู้เคลื่อนที่ แต่ประธานไม่จำเป็นต้องเคลื่อนที่ กริยา ติง บอกวิธีการในการเคลื่อนที่ของกรรม การ ติง ต้องใช้อวัยวะของร่างกายส่วนแขนและมือ ทำอาการดังกล่าว

กริยาในกลุ่มนี้ ได้แก่ ก้าว กระโดด กรีดกราย กราย คัดเลือก เคลื่อนย้าย โจน เญียด ซึม ติง ดัน เดิน เดินทาง ตรง ตาม ถ่อ ถลัน แทรก เบียด ปราด ผ่าน โผ เผ่น พามุด ย่อง ย้าย ยাত্রา โยน รวบรัด เร็ รั้ รับ ลาก แล่น เลี้ยว ลับ เลื่อย เลียบ ลอด เลื่อน วก วิ่ง หาย เหนี่ยว ไหล หย่งตัว อ้อม ยกเว้นกริยาแสดงทิศทางบางคำ ได้แก่ ไป มา ออก จากข้อมูล เข้า เกิดหลังกริยาแสดงการเคลื่อนที่ในตำแหน่งกริยารอง ในประโยคต่อไปนี้

แล้วเราก็ได้กรายเข้าไปล้อมร้านระดับโลกสองข้างทางนี้ให้ราบ

พี่สาวคนที่สองก็กรีดกรายเข้ามาในห้อง

"คนโต" ที่เป็นชนกลุ่มหนึ่งในดินแดนประเทศไทยที่อาจจะเคลื่อนย้ายเข้า

มา

ชนกลุ่มนี้คือผู้อพยพเคลื่อนย้ายจากถิ่นฐานเดิมของตนเข้ามา

สร้างบ้านแปลงเมืองขึ้น

เดี่ยวแม่ก็แอบย่องลงบันไดมาแล้วก็โจนเข้าใส่พ่อ

เราไม่กล้าแม้แต่จะเญียดเข้าไปหาซากของเขา

อาจารย์ศิริ เดินเข้าไปเคาะประตู

เขาตรงเข้ามาโอบคอหล่อน

เรือขายถ่านถ่อเข้ามาเหมือนกัน

ผมถลันเข้าไปกัน

ลมแทรกตัวเข้ามาตามรอยแตกของฝา

ดวงเทียนเบียดคนเข้าไปได้

ทันทีที่พ่อจอตรด แม่ก็ปราดเข้ามาถาม

ไอ้เอกแผ่นเข้าถึงตัวคนตะ

หนังร้องเรียกและโผเข้ามาหาผม

ได้ถุนสูงพอที่เด็ก ๆ จะมุดเข้าไปเล่นได้

เมื่อตอนที่ยายเข้ามาอยู่ใกล้ ๆ บ้านเรานั้น จอห์นนี่จะอายุประมาณ 5 ขวบ

เขารี่เข้ามาประกบไว้ก่อน

รถสี่ขาข้างคั่นนั้นแล่นเข้าไปในบริเวณโรงแรม

ผู้หญิงเสิร์ฟเหล้าเร่เข้ามาถาม

งมั้นจะนึกว่าเป็นถ้ำแล้วจะเลื้อยเข้าไปอย่างสบายอารมณ์

เรือก็ลุดเข้าใต้เงาโค้งของสะพาน

แต่กระจกบานนั้นเหมือนทีวี. เพียงแต่ภาพไกล ๆ เลื่อนเข้ามา

เราเลี้ยวเข้าไปดูแผงพลาสติก แล้ววกเข้าสู่ทางเดิน

รถวิ่งเข้ามาชนได้

ทั้ง ๆ ที่หล่อนโยนน้ำมันและพินเข้าไปโหมสด ๆ ร้อน ๆ

เพราะอย่างนี้เองที่รัสเซียเองยังต้องส่ายหน้าขากขยั้นที่จะยาดรา

กองทัพรถถังเข้ามาบุกบนถนนในแมนฮัตตัน

แต่มันรีบวิ่งเข้าไปหลบในกลุ่มนักเรียน

หล่อนเกิดอาการวิงเวียนและจำเป็นต้องรีบวิ่งเข้าห้องน้ำ

แม้แต่ช่องทางของเจ้าสิงโตชุกชนที่แอบย่องเข้ามาดมปลายเท้าคุณเล่น

จิลลารีบหย่งตัวเข้าห้องนอนเสียก่อน

ก่อนจะแวบหายเข้าไปในห้องนอน

หาลับเข้าไปในประตูห้องโถงด้านหน้า
 แล้วก็กระโดดหายเข้าไปในพุ่มไม้
 ดวงไฟแรงเทียนต่ำที่ห้อยลงมาจากเพดานร้าน สาดแสงซีมเข้าไปตามรอย
 ย่นบนหน้าผาก

นพิก่ผ่านวูบเข้ามาในคืนวันนั้น
 เรือวกอ้อมเข้าหาแม่น้ำฮัดสันอีกครั้ง
 เด็กชายเดินตามเด็กหญิงเข้าไปข้างในอย่างว่าง่าย
 พ่อแม่เดินกลับเข้าไปรับกระเป๋าในห้อง
 ในหน้าน้ำ เรือพายลำเพรียว ๆ สามารถเล่นผ่านคูเข้ามาได้
 นางสาวเดินผ่านแผงของยายแม้นเข้ามาอย่างสบายใจ
 ทวิภพหรืออะไรก็ตาม ทำให้เธอเดินทางผ่านเข้าออกได้
 ทำไมเขาก้าวผ่านประตูกระจกเข้าไปภายใน
 เราพาคุณก้าวเข้าไปในตัวตึกทรงโรมัน
 นพิก่พาล่องผ่านเข้าไปในแสงสลัว
 ชายหนุ่มเดินเลาะเลียบเข้าไปริมรั้วทันที
 คนพูดหันเดินกลับเข้าร้านไปดื้อ ๆ
 เจ้าของหมาทำหน้าที่เหยยชณะลากหมากลับไป ดันเข้าบ้านได้สำเร็จ
 ความพอใจที่จะรวบรัดอะไร ๆ เข้ามาหาตัว
 พ่อพามาเดินตามถนนซีเมนต์แคบ ๆ เข้าไปยังตัวบ้านชั้นเดียว

ในประโยคที่ยกมาข้างต้น กริยาที่อยู่หน้า เข้า เป็นกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่
 บอกแนวผ่านของการเคลื่อนที่ไปตามแนวนอน อย่างไรก็ตาม คำกริยาบางคำ มีแนวผ่านของ

การเคลื่อนที่ไปตามแนวตั้ง เข้า จึงมีความหมายบอกการเคลื่อนที่ในแนวนอนโดยตรง ไม่ได้เสริมความหมายในแง่ทิศทางของการเคลื่อนที่ให้กับกริยาที่นำหน้า จากข้อมูล พบคำกริยา ลักษณะนี้คำเดียวคือ *ยก* ดังในตัวอย่าง

(73) เลขานุการยกแก้วน้ำเย็นเข้ามาให้นายบุญลืออย่างรู้ใจ

ตัวอย่างที่ (73) เลขานุการยก เป็นผู้กระทำอาการ *ยก* ทำให้กรรมคือ แก้วน้ำ เคลื่อนที่ แก้วน้ำ จึงเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ นอกจากนั้น ผู้กระทำอาการยังเคลื่อนที่ไปพร้อมกับสิ่งที่เคลื่อนที่ด้วย กริยา *ยก* บอกลักษณะของการเคลื่อนที่ไปตามแนวตั้ง เข้า ในตัวอย่างนี้ จึงมีความหมายบอกการเคลื่อนที่ของ เลขานุการยก

สำหรับที่หมายของการเคลื่อนที่ อาจปรากฏให้เห็นชัดเจนในประโยคหรือไม่ปรากฏในประโยคก็ได้ แต่สามารถเดาได้จากบริบท ตัวอย่างเช่น

(74) จิลลาเดินเข้าห้องน้ำ

ที่หมายของการเคลื่อนที่ คือ ห้องน้ำ ซึ่งปรากฏอยู่ในประโยค

(75) มันก็จะเข้าไปในจิตใจของเรา ทำให้เราเกิดอะไรขึ้นก็ได้ เพราะสิ่งภายนอกมันไหลเข้าไปภายในได้เหมือนกัน

เข้า ในตัวอย่างนี้ ตามหลังกริยา *ไหล* ที่หมายไม่ปรากฏในประโยคหลัง แต่สามารถรู้ได้จากบริบทคือประโยคแรกว่า ที่หมายคือ จิตใจ

8.2 กริยาแสดงการเคลื่อนไหวของอวัยวะของร่างกายบางส่วน

(Verbs of Bodily movement)

กริยาประเภทนี้ บอกความหมายของการเคลื่อนไหวของอวัยวะของร่างกายบางส่วน ร่างกายทั้งหมดของมนุษย์ประกอบด้วยอวัยวะส่วนต่างๆ เช่น หัว มือ แขน ขา ใบหน้า เท้า ฯลฯ ซึ่งสามารถเคลื่อนไหวได้ การเคลื่อนไหวคือการที่อวัยวะนั้นเปลี่ยนที่ และบอกแนวผ่านของการเคลื่อนที่เหมือนกับกริยาประเภทที่ 8.1 เข้า เมื่อตามหลังกริยากลุ่มนี้จึงเสริมความหมายในแง่ทิศทางของแนวผ่านของการเคลื่อนที่เช่นเดียวกัน คำกริยากลุ่มนี้ที่พบในข้อมูล ได้แก่ ชมวด(คิ้ว) โผล่(หน้า) เยี่ยม(หน้า) ยื่น(หน้า,มือ) เลื่อน(ตัว) สอด(นิ้ว) หัว ตัวอย่างเช่น

(76) นายโกคชาซึกจะลืมความขุ่นมัวในอารมณ์ ชะโงกหน้าเข้าไปอย่างสนใจ

(77) หญิงสาวยื่นหน้าเข้าไปใกล้

(78) เมื่อผมกระแทกโทรศัพท์สาธารณะลงบนแป้นและสอดนิ้วเข้าไปคียบ

เหรียญบาทคืนมา

จากตัวอย่างที่ (76)- (78) กริยา ชะโงก ยื่น และ สอด แสดงการเคลื่อนไหวของอวัยวะของร่างกายส่วนใบหน้าและนิ้วตามลำดับ ซึ่งการเคลื่อนไหวนั้นทำให้อวัยวะดังกล่าวไม่ได้อยู่ในที่เดิม เปลี่ยนตำแหน่งไปจากเดิม เข้า มีความหมายบอกทิศทางของการเคลื่อนที่ของอวัยวะของร่างกาย

อย่างไรก็ตาม อวัยวะของร่างกายซึ่งเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่นั้น ในบางครั้งไม่จำเป็นต้องระบุชัดเจน อาจเป็นสิ่งที่สามารถละไว้ได้ เพราะกริยาจะเป็นตัวบอกว่า ต้องเป็นอวัยวะส่วนใดที่เคลื่อนที่ เช่น

(79) ยายละม่อมกระโดดเข้ากระต๊อบไปเหมือนกับว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น

ตัวอย่างที่ (79) กริยา *กระโดด* บอกการเคลื่อนที่โดยใช้อวัยวะส่วนที่เป็นกันเขยิบไปจากที่เดิม ในตัวอย่างนี้ไม่ได้ระบุชัดเจนเหมือนในตัวอย่างที่ (76)-(78) แต่สามารถรู้ว่าเป็นอวัยวะส่วน *กัน* จากความหมายของคำกริยา *กระโดด*

8.3 กริยาแสดงการสื่อสาร (Verbs of Communication)

กริยาแสดงการสื่อสาร เป็นกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ของข้อมูลหรือข่าวสารจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ซึ่งเราสามารถรู้ได้จากความรู้เกี่ยวกับโลกว่า “สาร” เคลื่อนที่ กริยาในกลุ่มนี้จึงเป็นกริยาที่มีความหมายบอกแนวผ่านของการเคลื่อนที่เช่นเดียวกันกับกริยาประเภทที่ 8.1 และ 8.2 เข้า เมื่อตามหลังกริยาประเภทนี้ จึงเสริมความหมายในแง่ทิศทางของแนวผ่านตามแนวที่สารนั้นเคลื่อนที่ ดังตัวอย่าง

(80) แม่ไม่กลับบ้านหลายวัน และโทรศัพท์เข้ามาเพียงครั้งเดียว

สิ่งที่เคลื่อนที่ ในตัวอย่าง (80) คือ ข้อมูลที่ส่งผ่านสายโทรศัพท์ ส่วนที่หมายคือบ้าน แต่ *บ้าน* ไม่ใช่ผู้รับข้อมูลจากการสื่อสารด้วยโทรศัพท์ แต่เรารู้ว่ามีผู้รับโทรศัพท์อยู่ในที่หมายนั้น จากความหมายของกริยา *โทรศัพท์* เพราะการโทรศัพท์ต้องติดต่อจากผู้หนึ่ง

ไปยังอีกผู้หนึ่ง ดังนั้นจึงต้องมีผู้รับโทรศัพท์ที่อยู่ในที่หมายนั้น ความหมายของ เข้า จะบอกทิศทางของการเคลื่อนที่ของสิ่งที่เคลื่อนที่ที่สัมพันธ์กับที่หมายของการเคลื่อนที่นั้น

เข้า ที่เกิดหลังกริยาแสดงการสื่อสาร มีดังนี้

วันหนึ่งเพื่อนผมไปหาผมที่บ้าน มันเกาะตะโกนโหวกเข้าไป

เลขานุการณีก็บอกเข้ามาทางเครื่องติดต่อกายใน

8.4 กริยาแสดงการบริโภค (Verbs of Consumption)

กริยาประเภทนี้ บอกความหมายเกี่ยวกับการบริโภคสิ่งต่างๆ เข้าไปในร่างกาย ในทำนองเดียวกับ 8.3 กริยาแสดงการสื่อสาร เรารู้ได้จากความรู้เกี่ยวกับโลกว่า การบริโภคบอกความนัยของการเคลื่อนที่ กล่าวคือ มีสิ่งที่เคลื่อนที่ ได้แก่ สิ่งที่เราบริโภคเข้าไปในร่างกาย เช่น การกิน เป็นการนำอาหารเข้าไปในร่างกาย อาหารเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่, การหายใจ เป็นการนำอากาศเข้าไปในร่างกาย อากาศจึงเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ เป็นการเคลื่อนที่เปลี่ยนตำแหน่งจากภายนอกร่างกายไปเป็นภายในร่างกาย ดังนั้น จึงมีแนวผ่านของการเคลื่อนที่ และเมื่อ เข้า ตามหลังกริยาประเภทนี้ จะมีความหมายแสดงทิศทางของแนวผ่านตามแนวที่สิ่งที่บริโภคเคลื่อนที่ ดังตัวอย่าง

(81) ดังนั้น น้ำตาลทรายที่เรากินเข้าไปก็จะไปล่องลอยอยู่ในกระแสเลือด

เฉยๆ

(82) การหายใจด้วยท้องได้อากาศประมาณร้อยละ 70 ของอากาศทั้งหมดที่เราหายใจเข้าไป

(83) เราจะได้วิตามินบีเข้าไปด้วย

(ได้ ในกรณีนี้มีความหมายเหมือน กิน)

- (84) เนื่องจากหากเด็กได้โปรตีนเข้าไปเกินความต้องการ
- (85) พลังงานมาจากอาหารต่างๆ ที่เรารับประทานเข้าไป
- (86) ยิ่งกินมากก็ต้องดื่มชาเงินเข้าไปมากให้ชุ่มคอ

เข้า ในตัวอย่างที่ (81)-(86) เกิดตามหลังกริยาแสดงการบริโภค กิน หายใจ ได้ รับประทาน ดื่ม สิ่งที่เคลื่อนที่เป็นอาหารต่างๆ ที่ร่างกายบริโภค ที่หมายจะได้แก่ ร่างกายหรืออวัยวะของร่างกาย เช่น ปอด กระแสเลือด ดังในตัวอย่างที่ (81)และ (82) หรือ อาจละไว้ ดังใน (83)-(86) ซึ่งได้แก่ร่างกายของคนเช่นกัน เข้า แสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ของสิ่งที่อยู่ภายนอกเข้าสู่ภายในร่างกายหรือภายในอวัยวะของร่างกาย

นอกจากนั้น ความหมายของกริยาแสดงการบริโภคบางตัวจะใช้กับ เข้า เท่านั้น เช่น กิน ดื่ม ดูด ได้ กริยาเหล่านี้จะไม่เกิดกับ “ออก” เพราะตามลักษณะของการบริโภคตามความหมายของกริยาทั้ง 4 คำนี้ สิ่งที่เคลื่อนที่ต้องเคลื่อนที่เข้าไปในร่างกายเท่านั้น ไม่เคลื่อนที่ออกจากร่างกาย ประโยคเช่น *กินออกไป หรือ *ดื่มออกมาจากร่างกาย จะไม่เกิดขึ้น ยกเว้นคำกริยาคำเดียวคือ หายใจ ซึ่งสามารถเกิดร่วมได้ทั้ง เข้า และ ออก เพราะกระบวนการหายใจเป็นกระบวนการทางธรรมชาติที่ต้องนำอากาศเข้าไปในร่างกายและนำอากาศออกจากร่างกาย ในขณะที่กระบวนการบริโภคอื่นๆ ไม่เหมือนกับการหายใจ เพราะเป็นกระบวนการที่บริโภคเข้าไปในร่างกายได้แต่เพียงอย่างเดียว จึงใช้กับ เข้า ได้เพียงคำเดียวเท่านั้น

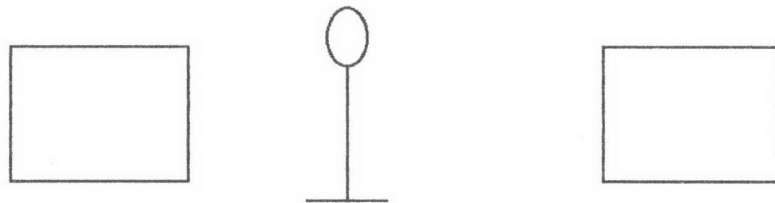
อย่างไรก็ตาม มีคำกริยาบางคำซึ่งมีความหมายเกี่ยวกับการบริโภคและในกรณีปกติจะใช้กับร่างกายมนุษย์ ได้แก่ ป้อน รับ แต่ผู้วิจัยพบในข้อมูลว่าคำกริยาเหล่านี้ไม่ได้เกิดร่วมกับคำนามที่อ้างถึงมนุษย์ แต่เกิดร่วมกับคำนามที่อ้างถึงวัตถุ นั้นหมายความว่า มีการนำคำกริยาที่แสดงการบริโภคมาใช้ในเชิงอุปลักษณ์ (Metaphorical) กับวัตถุ ตัวอย่างเช่น

(87) ปองปวตหัวใจ ก็ตอนป้อนข้อมูลเข้าเครื่อง

กริยา ป้อน เป็นกริยาที่มีความหมายเกี่ยวกับการบริโภคน หมายถึง เอาอาหารใส่ปากให้กิน (ราชบัณฑิตยสถาน: 2525) ซึ่งในที่นี้ ไม่ได้เป็นการป้อนอาหารให้คน แต่เป็นการป้อนข้อมูลให้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์จะเป็นที่หมาย และ เข้า จะมีความหมายบอกทิศทางของการเคลื่อนที่ของสิ่งที่เคลื่อนที่ คือข้อมูล ที่เคลื่อนที่ไปยังที่หมายนั้น

8.5 กริยาแสดงการเคลื่อนที่แบบเปลี่ยนด้านหรือเปลี่ยนมุม (Verbs of Orientation)

กริยาประเภทนี้ มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่ที่หันไปหาที่หมาย การเคลื่อนที่นั้นเกิดจากอาการของการหมุน และสิ่งที่เคลื่อนที่จะต้องตั้งอยู่บนแกน และหมุนรอบแกน (Rotate) การหมุนจะทำให้เปลี่ยนจากด้านหนึ่งไปเป็นอีกด้านหนึ่ง จากด้านที่เป็นจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนที่ ไปยังอีกด้านหนึ่งซึ่งเป็นที่หมายของการเคลื่อนที่ ดังภาพ

แผนภูมิภาพที่ 9 แสดงการเคลื่อนที่แบบเปลี่ยนด้าน

ในภาพ วงกลมเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ ตั้งอยู่บนแกนสมมติ (ในภาพคือเส้นตรงในแนวตั้ง) ตัวอย่างนี้แสดงการหมุนจากซ้ายไปขวา ทำให้เปลี่ยนด้านจากด้านซ้ายซึ่งเป็นจุด

เริ่มต้นของการเคลื่อนที่ ไปยังด้านขวาซึ่งเป็นที่หมาย การเคลื่อนที่แบบเปลี่ยนด้านมีแนวผ่านของการเคลื่อนที่ไปตามแนวนอน เข้า ที่ตามหลังกริยาประเภทนี้ จะเสริมความหมายในแง่ทิศทางของแนวผ่านของการเคลื่อนที่ กริยาที่จัดในกลุ่มนี้ได้แก่ หัน (พบคำเดียวในข้อมูล) ดังตัวอย่าง

(88) หันหน้าเข้าหาโต๊ะ

กริยา หัน แสดงอาการของการหมุนใบหน้าจากด้านหนึ่งไปเป็นอีกด้านหนึ่ง ซึ่งได้แก่ด้านที่เป็นที่ตั้งของโต๊ะ อวัยวะส่วนลำคอ จะถือเป็นแกนสมมติ สิ่งที่เคลื่อนที่คือใบหน้า ซึ่งเมื่อเคลื่อนที่แล้วจะทำให้เปลี่ยนจากด้านหนึ่งไปเป็นอีกด้านหนึ่ง การเคลื่อนที่นั้นไปทำให้เปลี่ยนสถานที่เพียงแต่เปลี่ยนด้านเท่านั้น เข้า มีความหมายบอกทิศทางของการเคลื่อนที่ไปยังที่หมาย

กล่าวโดยสรุป เข้า มีความหมายตามปริบทความหมายที่ 8 เมื่อ เข้า ปรากฏในตำแหน่งอื่น ๆ นอกเหนือไปจากตำแหน่งกริยาหลัก ซึ่งจะมีความหมายบอกทิศทางของการเคลื่อนที่ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความหมายนี้จะเกิดเมื่อ เข้า ตามหลังกริยาแสดงการเคลื่อนที่ต่าง ๆ ได้แก่ กริยาแสดงการเคลื่อนที่ทุกประเภท ซึ่งมีความหมายบอกวิธีการและลักษณะของการเคลื่อนที่, กริยาแสดงการเคลื่อนไหวของอวัยวะของร่างกายบางส่วน, กริยาแสดงการเปลี่ยนด้านหรือเปลี่ยนมุม กริยา 3 กลุ่มนี้ มีความหมายบอกแนวผ่านของการเคลื่อนที่ในตัวเอง เข้า เมื่อตามหลังกริยา 3 กลุ่มนี้ จะมีความหมายเสริมด้านทิศทางของการเคลื่อนที่ นอกจากนั้น เข้า ในความหมายตามปริบทที่ 8 ยังตามหลังกริยาแสดงการสื่อสารและกริยาแสดงการบริโภค ซึ่งไม่ได้มีความหมายบอกแนวผ่านของการเคลื่อนที่ในตัวเอง แต่เรารู้ได้จากความรู้เกี่ยวกับ

โลก (Real world knowledge) ว่า กริยาเหล่านี้มีความหมายโดยนัยที่บอกการเคลื่อนที่ ดังที่ได้อธิบายไปแล้ว ในหัวข้อ 8.3 และ 8.4 ดังนั้น กริยาเหล่านี้ จึงมีความหมายที่บอกแนวผ่านของการเคลื่อนที่ด้วย เข้า จึงมีความหมายเสริมในแง่ทิศทางของการเคลื่อนที่ด้วยเช่นกัน

นอกจากนั้น เมื่อ เข้า ปรากฏในตำแหน่งที่ไม่ใช่กริยาหลัก ซึ่งเป็นตำแหน่งอื่น ๆ ที่ตามหลังกริยาประเภทต่าง ๆ และมีความหมายตามปริบทที่ 8 คือ บอกทิศทางของการเคลื่อนที่เข้าไปสู่ที่หมาย จะมีเงื่อนไขของการเรียงลำดับกันของคำกริยาแสดงทิศทาง ดังที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์ของ Kingkam Thepkanjana (1986) ซึ่งได้ศึกษากริยาในโครงสร้างกริยาเรียง และพบว่า ในหน่วยสร้างกริยาเรียงกัน ถ้าในโครงสร้างของกริยาเรียงมีกริยาแสดงทิศทาง ปรากฏตั้งแต่สองคำขึ้นไปจะมีเงื่อนไขการเรียงลำดับของกริยาแสดงทิศทาง ซึ่งจะมีความหมายแสดงการเคลื่อนที่ซึ่งก่อให้เกิดเส้นทางเพียง 1 เส้นทาง แต่ถ้การเรียงกันนั้นไม่เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว จะแสดงเส้นทางเคลื่อนที่มากกว่า 1 เส้นทาง เงื่อนไขของการเรียงลำดับกันของคำกริยาแสดงทิศทาง มีดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงเงื่อนไขของการเรียงลำดับกันของคำกริยาแสดงทิศทาง

1	2	3	4	5
	แนวผ่านบอก ลักษณะทาง ภูมิศาสตร์	ทิศทางที่ สัมพันธ์กับแนว ผ่านเดิม	ทิศทางที่ สัมพันธ์กับโลก	ทิศทางที่ สัมพันธ์กับผู้ ร่วมสนทนา
กริยาดัวที่หนึ่ง	วน ตรง คด เจ	ย้อน ถอย	เลย ผ่าน กลับ ข้าม ขึ้น ลง <u>เข้า</u> ออก	ไป มา

จากตารางที่ 1 ถ้า เข้า เป็นกริยารอง กริยาที่สามารถเกิดหน้า เข้า ได้ ได้แก่ กริยาในช่องที่ 1 2 3 และ 4 ทุกตัว ยกเว้น ออก ส่วน ไป มา ในช่องที่ 5 ไม่สามารถเกิดหน้า เข้า ได้ ดังนั้น ซึ่งถ้าละเมียดเงื่อนไขจะมีแนวผ่านของการเคลื่อนที่มากกว่า 1 แนวผ่าน ตัวอย่างเช่น

(89) เอมเดินกลับเข้ามาเมื่อโชคชัยยกหูขึ้นมาพอดี

กริยา เดิน กลับ เข้า และ มา เกิดเรียงลำดับกันตรงตามเงื่อนไขตามตารางข้างต้น แนวผ่านของการเคลื่อนที่ จะมีเพียง 1 แนวผ่านเท่านั้น

(90) วันนั้น เอมมัวไปเข้าห้องน้ำเมื่อคุณกนกวรรณเพ็ญ

โทรฯ มา

กริยา ไป ละเมียดเงื่อนไขของการเรียงลำดับกัน ทำให้มีแนวผ่านของการเคลื่อนที่มากกว่า 1 แนวผ่าน และแสดงการเคลื่อนที่อย่างมีทิศทางที่สัมพันธ์กับตำแหน่งของตัวผู้พูด ผู้พูดจะอยู่ในตำแหน่งเดียวกับจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนที่ ส่วน เข้า มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่ไปในที่หมายที่เป็นที่ปิดล้อม การปรากฏร่วมกันของ กริยา ไป กับ เข้า ละเมียดกฎของการเกิดเรียงกันในวลีกริยาเรียง กล่าวคือ ไป จะต้องอยู่ตามหลัง เข้า จึงจะแสดงว่าเป็นการกระทำเดียวหรือการเคลื่อนที่เดียว เช่น เขาเข้าห้องไป แต่ในประโยคตัวอย่างนี้ ไป อยู่หน้าหน้า เข้า จึงละเมียดเงื่อนไขของการเกิดเรียงกัน จึงไม่ได้เป็นการเคลื่อนที่เดียว แต่เป็นการเคลื่อนที่ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกัน

9. บอกการเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพหนึ่งไปเป็นอีกสภาพหนึ่ง

เข้า ในความหมายตามปริบทที่ 9 มีความหมายบอกการเปลี่ยนแปลงของสภาพจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่ง โดย เข้า ทำหน้าที่เสริมความหมาย (marker) ของความหมายของข้อความในประโยคทั้งหมด ซึ่ง เข้า จะมีความหมายนี้เมื่อ เข้า เกิดตามหลังคำกริยา 3 ประเภท ได้แก่ กริยาแสดงกระบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพ (Verbs of process) กริยาแสดงการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส (Verbs of perception) และกริยาแสดงการสัมผัสสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา และอาจตามหลังหน่วยนามหรือไม่ก็ได้ นอกจากนี้ เข้า อาจตามด้วยคำขยายกริยาหรือไม่ก็ได้ ซึ่งถ้าไม่มีหน่วยใด ๆ ตามมา เข้า จะอยู่ในตำแหน่งท้ายของประโยค ในหน่วยสร้างดังนี้

กริยา + (นาม) + เข้า + (คำขยายกริยา) #

ตัวอย่างเช่น

(91) “ถ้าเมียเธอไต่ยีนเข้า จะได้กลัว ไม่กล้าหือกะเรา”

ในตัวอย่างนี้ เข้า ตามหลังกริยา ไต่ยีน และปรากฏในตำแหน่งท้ายของประโยค

กริยาที่เกิดหน้า เข้า ในความหมายตามปริบทที่ 9 ทั้งสามประเภท มีรายละเอียดดังนี้

9.1 กริยาแสดงการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส (Verbs of Perception)

กริยาแสดงการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส คือ กริยาที่บอกการรับรู้ทางประสาทสัมผัสที่เกิดขึ้นกับมนุษย์และสัตว์ เช่น *ได้ยิน เห็น พบ เจอ*

9.2 กริยาแสดงการสัมผัสสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา

กริยาแสดงการสัมผัสสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา ได้แก่ *สะดุด ทับ โดน ถูก* ซึ่งคำกริยาประเภทนี้มีลักษณะพิเศษคือแสดงเหตุการณ์ประเภทที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงในทันที (Punctual) เหตุการณ์เหล่านี้ไม่ต้องมีช่วงเวลาในการดำเนินการ (ซึ่งไม่เหมือนกับกริยาอื่น ๆ เช่น *เดิน อ่านหนังสือ คิด ฯลฯ*) กริยาแสดงกระบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพ (Verbs of process)* กริยาในกลุ่มนี้มีความหมายบอกการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งซึ่งเป็นสภาพใหม่กริยาในกลุ่มนี้ ได้แก่ *รัก ชอบ ชัง (ติดอก)ติดใจ (แปลกอก)แปลกใจ ยินดี ยินร้าย ยึดมั่นถือมั่น เมฆ ว่าง คุ้นเคย ชิน*

ตัวอย่างของ *เข้า* ที่มีความหมายตามปริบทที่ 9

(92) (คำหลักทำงานบาร์ในเวียง) *ฝรั่งมาพบเข้า ติดอกติดใจพาไปเมืองฝรั่ง*

ในตัวอย่างนี้ *เข้า* ตามหลังกริยาแสดงการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส *พบ เข้า* เสริมความหมายที่บอกการเปลี่ยนจากสภาพหนึ่งไปเป็นอีกสภาพหนึ่ง กล่าวคือ เปลี่ยนจาก

---

* ความหมายของกริยากลุ่มนี้มีความหมายที่กำกวม ซึ่งอาจทำให้ตีความได้ว่าเป็นกริยาแสดงสภาพ (Stative verbs) หรือเป็นกริยาแสดงกระบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพ แต่คำกริยาดังกล่าวจะถูกตีความว่าเป็นกริยาแสดงกระบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพถ้าตามหลังด้วย *เข้า*

สภาพของการไม่ได้รับรู้ มาเป็นสภาพที่เกิดจากการรับรู้ ในประโยคนี้ ประธานคือ ฝรั่ง ยังไม่เคยพบกับ คำหล้า มาก่อน เมื่อตามด้วย เข้ จะบอกให้รู้ว่า ประธานอยู่ในสภาพใหม่ที่เกิดขึ้นในประโยค ฝรั่งมาพบเข้

(93) “เวลาเค้ามาเข้ที่ไร เค้าเป็นของเค้ายังงั้นทุกที”

ในตัวอย่างนี้ เข้ เกิดตามหลังกริยาแสดงกระบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพ มา เสริมความหมายของการเปลี่ยนจากสภาพหนึ่งไปเป็นอีกสภาพหนึ่ง คือ จากสภาพปกติไปเป็นสภาพที่มาเนื่องจากการดื่มสุรา

(94) “โอ้ อย่างหนูจะมีอะไรคะ ทำงานกลับบ้าน ว่างเข้ ก็ซื้อผ้า...เท่านั้นเอง”

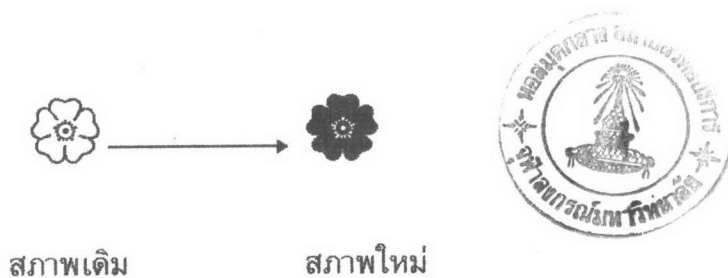
ในตัวอย่างที่ (94) เข้ เสริมความหมายของการเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพหนึ่งคือ สภาพของผู้พูดที่ทำงานเป็นประจำจนไม่มีเวลาว่าง เปลี่ยนไปเป็นอีกสภาพที่ตรงข้ามกัน เข้ จะเสริมความหมายของการเปลี่ยนสภาพนั้น

(95) “เดี่ยวผลอไปเข้ตาเข้ จะเสบตาเปล่าๆ”

ตัวอย่างที่ (95) เข้ เกิดตามหลังกริยา เข้ ซึ่งเป็นกริยาประเภท 9.2 คือ กริยาแสดงการสัมผัสสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายทั้งโดยเจตนาและไม่

เจตนา เข้า เสริมความหมายของการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปเป็นอีกสภาพหนึ่ง กล่าวคือ จากสภาพของการกระทำทั่วไป เป็นการขีดตา ในประโยค เดี๋ยวผลออกไปเห็นตาเข้า

ความหมายตามปริบทที่ 9 แทนได้ด้วยแผนภูมิภาพ ดังนี้

แผนภูมิภาพที่ 10 แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ

ตัวอย่างอื่น ๆ เมื่อ เข้า เกิดตามหลังกริยาประเภทต่าง ๆ และเสริมความหมายของการเปลี่ยนแปลงสภาพ ในประโยคต่อไปนี้

เข้า ตามหลังกริยาแสดงการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส รู้ เห็น

“เพื่อเมียเธอรู้เข้า มันจะยุ่ง”

“นี่ถ้าอำมารู้เข้า อีคงช็อกตาย”

หากใครมาเห็นเข้า เธอจะอธิบายอย่างไร

ถ้าไม่กลัวนายมาอ่านเจอเข้า ละก็ เอมก็อยากจะนินทานายเสียหน่อย

เข้า ตามหลังกริยาแสดงการสัมผัสสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย สะดุด ทับ แตะ โดน ถูก ในประโยคต่อไปนี้

นายโศกไม่วายสะดุดต่อไม้เข้าจนได้ ทำให้ล้มลงไปนั่งพิงเพียบอยู่กับพื้น

วันที่แพรวรู้สึกเหมือนว่าตัวเองเดินทางมาแสนไกลและสะดุดปลายเท้าตัวเอง เข้า รู้สึกท้อแท้จนไม่อยากทำอะไรอีกต่อไป

“ตาย นี่ถ้าเราไปทับเค้เข้า จะว้ายังไงคะเนี่ย”

โดนเข้าไม่กี่ครั้ง เช็ดจนตาย

“ดูซี พอดูมือคุณเข้า เลยหยุดร้อง”

เข้า ตามด้วยกริยาแสดงกระบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพ รัก ชอบ ติดอกติดใจ ยินดี ยินร้าย ยึดมั่นถือมั่น คุ้นเคย ชิน

แต่นี้แพรวรักเขาเข้าแล้วอย่างนี้ แพรวจะทำอย่างไรได้

แต่ก็น่าแปลกที่หล่อนชอบเขาเข้าแล้ว เขาคงจะชอบหล่อนเหมือนกันนะ

เราอย่าไปชอบหรือซังมันเข้า ความสงบก็จะเกิดขึ้น

ลindertก็ว่า สงสัยปองจะเจอหนุ่มรูปหล่อในชั้นเรียน แล้วปองก็เลยติดอกติด

ใจเข้า จนไม่ตั้งใจเรียน

สัมผัสหรือจับฉวยสิ่งใด ก็คอยคุมใจไว้ว่า อย่าไปยินดีเข้า อย่าไปยินดีเข้า

จะทำให้ใจเป็นสุข

ทำอย่างไรจึงจะไม่เผลอไปยึดมั่นถือมั่นเข้า มีเท่านั้นเอง

สิ่งใดซึ่งแต่แรกตนยังไม่ยอมรับ พอคุ้นเคยเข้าแล้ว ก็ยอมรับไปเอง

“พอชินเข้าแล้ว แกจะรู้ว่า น้ำฝน กินแล้วมันเย็นใจกว่าน้ำมะเน็ด”

10 บอกการเพิ่มมากขึ้นของสภาพใดสภาพหนึ่ง

เข้า มีความหมายแสดงการเพิ่มมากขึ้นของสภาพใดสภาพหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นด้านปริมาณ ความรู้สึก ระยะเวลา หรืออื่นๆ เข้า ที่มีความหมายตามบริบทนี้ เกิดในปริ

บทที่ เข้า ตามหลังกริยาแสดงสภาพ ซึ่งอาจตามด้วยคำบอกเวลาหรือไม่มีหน่วยสร้างใดก็ตาม มา และ เข้า จะอยู่ในตำแหน่งท้ายของประโยค ในหน่วยสร้างดังนี้

กริยา + (นาม) + เข้า + (คำบอกเวลา) #

ความหมายที่แสดงการเพิ่มขึ้นของสภาพนั้น จำแนกลักษณะของการเพิ่ม ออกได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

10.1 การเพิ่มขึ้นมีลักษณะเป็นการค่อย ๆ เพิ่มขึ้นจากสภาพที่มีอยู่ เดิมทีละเล็กทีละน้อย ไม่ได้เพิ่มขึ้นอย่างฉับพลัน และเมื่อเหตุการณ์นั้นเพิ่มไปจนถึงระดับหนึ่งจะมีอีกเหตุการณ์หนึ่งตามมา เกิดในปริบทที่ เข้า ตามด้วยคำบอกเวลา ทุกวัน ทุกที่ ตัวอย่างเช่น

(96) “กรุงเทพฯ ชักจะเหมือนเมืองใหญ่ ๆ ทั้งหลายในโลกเข้าทุกวัน มีแต่ การแก่งแย่งกันทำมาหากิน ชีวิตร้อนระหัดกระหอบไปเสียทุกอย่าง ไม่มีความสงบเหมือน เมื่อก่อนอีกแล้ว”

กริยา เหมือน มีความหมายแสดงสภาพความคล้ายคลึงของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เทียบกับอีกสิ่งหนึ่ง ในตัวอย่างนี้ สภาพของกรุงเทพฯ มีสภาพเหมือนกับเมืองใหญ่ ๆ มากขึ้น เรื่อย ๆ ตามเวลาที่ผ่านมา เป็นการเพิ่มขึ้นทีละน้อย และเมื่อเพิ่มขึ้นไปจนถึงระดับหนึ่ง จะมี อีกเหตุการณ์หนึ่งตามมา ในตัวอย่างนี้ เหตุการณ์ที่ตามมาคือ สภาพการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต

(97) “ลูกคนเล็กของเรามันกินไม่เหมือนพี่น้องอื่น ทำให้มันกินยากเข้า ทุกที จนฉันเกือบจะหมดปัญญาอยู่แล้ว”

ตัวอย่าง (97) เข้า ตามหลังกริยาแสดงสภาพ *ยาก* ตามด้วยคำบอกเวลา *ทุกที* เข้า มีความหมายบอกการเพิ่มมากขึ้นของสภาพ *ยาก* เป็นการเพิ่มขึ้นทีละน้อย และเมื่อเพิ่มไปถึงระดับหนึ่ง จะมีอีกเหตุการณ์หนึ่งตามมา ในตัวอย่างนี้ เหตุการณ์ที่ตามมาคือ ผู้พูดไม่รู้ว่าจะทำอาหารประเภทใดให้แก่ลูก (คนเล็ก)

จะสังเกตได้ว่า ตัวอย่าง (96)-(97) ตามด้วยคำบอกเวลา *ทุกวัน* *ทุกที* บอกช่วงเวลาที่ทบมากขึ้นไปเรื่อยๆ ซึ่งเอื้อให้ตีความได้ว่าสภาพที่แสดงโดยคำกริยานั้น เพิ่มขึ้นในแต่ละครั้งตามช่วงเวลาที่ยืดออกไป ไม่ใช่เป็นการเพิ่มปริมาณในครั้งเดียว ทำให้การเปลี่ยนสภาพเป็นสภาพที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากเดิมตามความหมายของ เข้า เป็นการค่อยๆ เพิ่มขึ้นทีละน้อย (gradually) ไม่ได้เพิ่มมากขึ้นในทันที

10.2 บอกการเพิ่มมากขึ้นของสภาพ เช่น สภาพเวลาที่เพิ่มมากขึ้น หรือ สภาพของปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น การเพิ่มขึ้นนั้นไม่ได้เป็นการเพิ่มทีละน้อย แต่จะมีลักษณะของการเพิ่มไปจนถึงระดับหนึ่งและเป็นผลทำให้มีอีกเหตุการณ์หนึ่งตามมา เกิดในบริบทที่ เข้า เกิดตามหลังคำกริยาแสดงสภาพความยาวของระยะเวลา *นาน* หรือแสดงสภาพของปริมาณ เช่น *มาก* *น้อย* ตัวอย่างเช่น

(98) เมื่อผมหายหน้าหลายวันนานเข้า แม่ก็จะให้พี่ฉานถือจดหมายมาว่า
ผมเสียที่

ตัวอย่าง (98) เข้า ตามหลังกริยา นาน กริยา นาน บอกคุณสมบัตินี้ของระยะเวลา คือ ความยาว เข้า มีความหมายแสดงปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นของความยาวนานของระยะเวลาเวลานั้น และแม้ในประโยค (98) จะไม่มีคำบอกเวลาที่แสดงการเพิ่มทีละน้อย แต่ความหมายของกริยา นาน มีความหมายบอกระยะเวลาที่สะสมมาชั่วระยะเวลาหนึ่ง ไม่ได้เป็นเวลาช่วงสั้น จึงมีนัยของการเพิ่มขึ้นทีละน้อยเช่นกัน และเมื่อเพิ่มไปจนถึงระดับหนึ่งให้มีอีกเหตุการณ์หนึ่งตามมา

เข้า ที่มีความหมายบอกการเพิ่มขึ้นของสภาพ สามารถแสดงให้เห็นได้ด้วยภาพแทนความคิด ดังนี้

ตัวอย่างอื่น ๆ ที่ เข้า ตามหลังกริยา นาน และมีความหมายเหมือน (122) มีดังต่อไปนี้

ความรักที่มารดามีต่อบุตรนั้น นานเข้า อาจจะไปเปลี่ยนไปจากความรักไปเป็นอย่างอื่น แต่อย่างอื่นที่ความรักของมารดาเปลี่ยนไปนั้น ไม่ใช่ความเกลียดอย่างแน่นอน

ความสงสัย ความหึงหวงอิจฉาริษยา ตลอดจนความอับอายขายหน้าเหล่านี้ มิได้เบาบางลง แต่เมื่อนานเข้า ชาวบางเพลงก็นึกว่าเป็นอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ที่ตนพอจะอยู่ด้วยกับมันได้ตลอดไป

หากนานเข้า อาทิตยก็อดรันทนไม่ได้

เหมือนกับหนามตำที่ยังแคะไม่ออก เมื่อแรกก็เจ็บปวด นานเข้า ก็คันไปเอง

“พวกเรามาอยู่ที่นี้ จำศีลภาวนากันนานเข้า ก็อาจจะเห็นว่า ชีวิตนี้น่าเบื่อขึ้นมาก็ได้”

ผู้หญิงเหล่านี้ อาจตกใจหรือสงสัย หรือไม่เข้าใจเมื่อแรกตั้งท้อง แต่นานเข้า ก็ยอมรับว่าตนมีท้องแบบธรรมดาตามมนุษย์

ในทำนองเดียวกัน เข้า เมื่อตามหลังกริยาแสดงสภาพของปริมาณ เช่น มาก น้อย หนัก (มีความหมายเหมือน มาก) หลาย เข้า จะมีความหมายที่บอกการเพิ่มขึ้นเช่นกัน การเพิ่มขึ้นนั้นจะมีลักษณะที่เป็นการเพิ่มไปจนถึงระดับหนึ่ง เป็นผลทำให้เกิดอีกเหตุการณ์หนึ่งตามมา ดังตัวอย่าง

(99) แต่ถากลุ่มอกกลุ่มใจหงุดหงิดพื่นเสียมากเข้า ที่ไร ก็ไประบายให้พิ่งเสียที่

(100) ซีนผลการเรียนไม่ได้เรื่อง หนักๆ เข้า เขาก็จะส่งกลับเอา

(101) “ที่แรกฉันก็ไม่ได้สังเกต จนมันเหลือน้อยเข้า ฉันจึงสังเกตได้”

เข้า ในตัวอย่างที่ (99)-(101) แสดงการเพิ่มมากขึ้นของกริยาแสดงปริมาณและการเพิ่มนั้นดำเนินไปเรื่อยๆ จนถึงระดับหนึ่งแล้วจึงมีอีกเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น

10.3 บอกการเพิ่มมากขึ้นของสภาพ แต่อยู่ในวัจนกรรมประเภทบอกให้ทำ และอยู่ในรูปของประโยคคำสั่ง ตัวอย่างเช่น

(102) “จึ่งก็ล้างหน้าล้างตาเสีย” แม่พูดอย่างอารมณ์ดี “เร็วๆ เข้าแม่ผัดหัวไชโป้วให้ด้วย”

(103) “คุณแอม โอเลี้ยง เร็วเข้า” แอมก็ต้องรีบถลันเข้าไปพร้อมกับยาบรรเทาโทสะ แล้วก็ไม่มีลมอีกเหมือนกันที่จะหมุนปุ่มเปิดแอร์ให้แรงขึ้น

ตัวอย่าง (102)-(103) เข้า ตามหลังกริยาแสดงสภาพ เร็ว และอยู่ในตำแหน่งท้ายของประโยค ซึ่ง เข้า มีความหมายของการเพิ่มขึ้นของสภาพความเร็วของการ

กระทำ ซึ่งอยู่ในรูปของประโยคคำสั่งโดยผู้พูดเป็นผู้บอกให้ผู้ฟังทำตามอย่างอยู่ในสภาพที่รีบมากขึ้นจากเดิม ซึ่งเมื่อสภาพนั้นเพิ่มไปจนถึงระดับหนึ่งแล้วจะมีผลให้เกิดอีกเหตุการณ์หนึ่งตามมา ในตัวอย่าง (102) หลังจากที่ลูกล้างหน้าเสร็จ จะได้ไปทำอีกเหตุการณ์หนึ่งตามที่แม่ต้องการ ส่วนใน (103) หลังจากที่ “เอม” ได้ยินคำสั่ง จะต้องรีบความเร็วในการกระทำอย่างหนึ่งเพื่อไปทำอีกอย่างหนึ่งต่อไป

จากการวิเคราะห์ความหมายของ เข้า ของ พัน เต๋อ ตัง (2527: 81-82) ได้กล่าวถึงความหมายอีกความหมายหนึ่งของ เข้า ดังนี้

คำเสริมกริยา เข้า นอกจากใช้หลังกริยาเพื่อเสริมความหมายต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ยังใช้เสริมคุณศัพท์ได้ด้วย ซึ่งจะมีความหมายได้ 2 อย่าง ดังนี้

1. แสดงว่า ทำให้ระยะเวลาหรือระยะเวลาใกล้ยิ่งขึ้น หรือทำให้สิ่งของกะทัดรัดขึ้น หรือทำให้ปริมาณน้อยลง เช่น

เย็นชิดๆ เข้าหน่อย

วันสอบใกล้เข้ามาทุกที

ช่วยดึงเส้นให้กระชับเข้าหน่อย

วัตถุนี้ถูกความร้อนแล้วจะหดเข้าทันที

อยากจะตัดให้สั้นเข้าหน่อย

ยิ่งเข้าไปลึก ทางก็ยิ่งแคบเข้า

2. แสดงว่าปริมาณหรือเวลาหรือความรู้สึกสะสมมากขึ้นตามลำดับ และเมื่อถึงระดับใดระดับหนึ่งก็จะเกิดปฏิกิริยาอะไรสักอย่างขึ้นตามที่ประโยคหลังบ่งไว้ เช่น

อ่านมากๆ เข้า คุณก็จะเข้าใจเอง

ยิ่งนานเข้า ยิ่งรู้สึกว่าแกเป็นคนดีจริง ๆ

ยายเห็นหลานนอนบิดขี้เกียจอยู่จนสาย นึกหงุดหงิดรำคาญหนัก

เข้า ก็ตะโกนถามว่า "เมื่อไหร่จะตื่นบรรทมเสียทีล่ะ"

จากแนวคิดของพัน เต๋อ ตึง ดังกล่าวข้างต้น ตรงกับความหมายตามปริบทที่ 10 ของ เข้า คือ บอกการเพิ่มขึ้นของสภาพ ซึ่งการเพิ่มขึ้นนั้นเป็นการเพิ่มคุณสมบัติของสิ่งต่าง ๆ เช่น คุณสมบัติของเวลาในด้านความยาวนานของระยะเวลา ปริมาณของระยะทาง และการเพิ่มขึ้นเมื่อเพิ่มไปจนถึงระดับหนึ่งจะเป็นการสิ้นสุดของเหตุการณ์แรกและมีอีกเหตุการณ์หนึ่งตามมา นอกจากนั้น ผู้วิจัยพบว่า การเพิ่มขึ้นของสภาพดังกล่าวเป็นการเพิ่มขึ้นที่ละน้อย ไม่ได้เป็นการเพิ่มขึ้นอย่างฉับพลัน

11. บอกผลสำเร็จของการกระทำที่แสดงโดยกริยาตัวแรก

เข้า ในความหมายตามปริบทที่ 11 บอกผลสำเร็จของการกระทำ ซึ่งเป็นผลจากการกระทำที่แสดงโดยกริยาตัวแรก เข้า มีความหมายนี้เมื่อตามหลังกริยาประเภทที่มีความหมายเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกาย ซึ่งเกิดในปริบทดังนี้

กริยา + เข้า #

กริยาที่นำหน้า เข้า ได้แก่ ยิง ฟัน และ เข้า เกิดในตำแหน่งท้ายประโยค ตัวอย่างเช่น

(104) คนชอบ แล้วยิ่งว่ากันว่า “แหม ได้พระองค์นี้มา ยิงไม่เข้า ฟันไม่เข้า เพราะปิดหมดแล้ว”

กริยา ยิง และ ฟัน มีความหมายเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกาย ผลของการกระทำจะทำให้ร่างกายได้รับบาดเจ็บ เข้า จะแสดงผลของการกระทำตามความหมายของกริยาตัวแรก (ในตัวอย่าง 104 การกระทำไม่เป็นผลสำเร็จ เพราะมีความหมายเป็นปฏิเสธ)

สรุปได้ว่า ความหมายตามบริบทของ เข้า มีทั้งหมด 11 ความหมาย ซึ่งเป็นความหมายที่ต่างกันไปตามบริบทของ เข้า ซึ่งได้แก่ บริบทที่ เข้า ปรากฏในตำแหน่งกริยาหลัก และ บริบทที่ เข้า ปรากฏในตำแหน่งอื่นๆ ที่ไม่ใช่กริยาหลัก ได้แก่ หลังกริยาประเภทต่างๆ นอกจากนั้น ในบริบทที่ เข้า ปรากฏในตำแหน่งกริยาหลัก หน่วยสร้างที่เกิดหน้า เข้า ได้แก่ หน่วยนาม ซึ่งได้แก่ นามวลี (นามตามด้วยคำขยายนาม) คำนาม หรือคำสรรพนาม หรือเป็นหน่วยนามที่ถูกละไว้ ส่วนหน่วยสร้างที่ตามหลัง เข้า ได้แก่ หน่วยนาม หน่วยกริยา หรือหน่วยนามที่ถูกละไว้เช่นกัน

ความหมายมโนทัศน์ของ เข้า

ในหัวข้อ ความหมายตามบริบท ที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นว่า เข้า มีความหมายที่ต่างกันไปเมื่อปรากฏในบริบทต่างๆ ซึ่งเป็นผลมาจากบริบทหรือคำที่มาแวดล้อม

สำหรับในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงความหมายมโนทัศน์ของ เข้า ที่สามารถมองเห็นได้ใน ความหมายตามปริบทของ เข้า ทุกความหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความหมายตามปริบทที่ หลากหลายของ เข้า จะแสดงมโนทัศน์เดียวกัน

ความหมายมโนทัศน์ (Conceptual meaning) ของ เข้า คือ การเคลื่อนที่ไปอยู่ ในที่หมายซึ่งเป็นบริเวณที่ปิดล้อม โดยมีทิศทางของการเคลื่อนที่มุ่งสู่ที่หมาย การเคลื่อนที่ของ เข้า ดังกล่าว เป็นการเคลื่อนที่ที่จัดอยู่ในประเภทการเคลื่อนที่ที่ทำให้เปลี่ยนสถานที่ (Translation: change of location) ตามแนวคิดของ Miller & Johnson-Laird (1976) ที่ จำแนกประเภทของการเคลื่อนที่ออกเป็น 3 ประเภท ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 2 การ เคลื่อนที่ประเภทที่ทำให้เปลี่ยนสถานที่นั้น หลังจากเคลื่อนที่แล้วผู้ที่เคลื่อนที่ไม่ได้อยู่ใน สถานที่เดิม ซึ่งรวมถึงการเคลื่อนไหวด้วย (ดูรายละเอียดในบทที่ 2 หน้า 29) สำหรับ เข้า จะ แสดงการเคลื่อนที่ประเภทนี้ เพราะหลังจากเคลื่อนที่แล้ว ผู้ที่เคลื่อนที่หรือสิ่งที่เคลื่อนที่ไม่ได้ อยู่นในสถานที่เดิม ไปอยู่ในอีกสถานที่หนึ่งซึ่งเป็นที่หมายของการเคลื่อนที่ อย่างไรก็ตาม ลักษณะของการเคลื่อนที่นั้นอาจมองเห็นได้ชัดเจนหรือในบางปริบทอาจไม่ชัดเจน ต้องอาศัย การตีความในเชิงอุปมาจึงจะสามารถมองเห็นลักษณะของการเคลื่อนที่ได้ นอกจากนั้น การ เคลื่อนที่ของ เข้า จะเป็นการเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรม คือสามารถมองเห็นได้ว่ามี การเคลื่อนที่ จริงเกิดขึ้น

ความหมายมโนทัศน์ของ เข้า ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการคือ การเคลื่อนที่ (Motion) สิ่งที่เคลื่อนที่ (Trajectory) กับที่หมาย (Landmark) ซึ่งเป็นบริเวณที่ ปิดล้อม (enclosed space) การเคลื่อนที่นั้นอาจเป็นการเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรมหรือการ เคลื่อนที่ที่เป็นนามธรรมซึ่งได้จากการตีความเชิงอุปมา ส่วนสิ่งที่เคลื่อนที่ (Trajectory) อาจจะเป็นคนหรือสรรพสิ่งต่างๆ ส่วนในทางวากยสัมพันธ์ สิ่งที่เคลื่อนที่อาจทำหน้าที่เป็นประธาน ของประโยคหรือเป็นกรรมของประโยคก็ได้ ส่วนองค์ประกอบที่หมาย (Landmark) ของการ

เคลื่อนที่ ต้องเป็นบริเวณที่ปิดล้อม (enclosure) ซึ่งมีแนวแบ่งกัน (boundary) ระหว่างบริเวณภายนอกที่หมายกับที่หมาย ในความหมายตามปริบทบางความหมาย สิ่งที่ปิดล้อมกับแนวแบ่งกันจะสามารถมองเห็นได้ชัดเจน แต่ในบางความหมายจะไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนหรือเห็นชัดเจนเพียงลักษณะใดลักษณะหนึ่งเท่านั้น

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะเสนอการวิเคราะห์ความหมายมโนทัศน์ของ เข้า ซึ่งปรากฏในความหมายตามปริบทของ เข้า ทั้ง 11 ความหมาย ในประเด็นที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของการเคลื่อนที่ทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ลักษณะของการเคลื่อนที่เข้าไปในที่หมาย ซึ่งมี 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่เป็นการเคลื่อนที่แบบรูปธรรม สามารถเห็นการเคลื่อนที่ได้อย่างชัดเจน กับประเภทที่เป็นการเคลื่อนที่ที่เป็นนามธรรมมาก ต้องอาศัยการตีความในเชิงอุปมา จึงจะเห็นว่ามีการเคลื่อนที่เกิดขึ้น จากนั้นจะกล่าวถึงสิ่งที่เคลื่อนที่กับที่หมาย ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของการเคลื่อนที่

การเคลื่อนที่มี 2 ลักษณะคือ การเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรมกับการเคลื่อนที่ที่เป็นนามธรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรม

ในทางจิตวิทยา อธิบายลักษณะของการเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรมว่าสัมพันธ์กับการรับรู้ทางสายตา (Visual perception) ดังที่ Geert, P. (1983: 57) อธิบายการเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรมว่า เป็นการเคลื่อนที่จริงที่เกิดขึ้นซึ่งมนุษย์สามารถรับรู้ได้ด้วยตาว่า สิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวของมนุษย์มีการเคลื่อนที่เกิดขึ้น เช่น การเดิน การนั่ง นกบิน เป็นต้น ดังนั้นการเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรมจึงเป็นการเคลื่อนที่ที่เราสามารถมองเห็นลักษณะของการเคลื่อนที่ได้ชัดเจน

ตั้งได้กล่าวไว้ในตอนต้นว่า ความหมายโน้ตส์ของ เข้า บอก ลักษณะการเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรม และเมื่อเคลื่อนที่แล้ว ผู้ที่เคลื่อนที่ไม่ได้อยู่ในที่เดิม ซึ่ง เมื่อพิจารณาจากความหมายตามปริบททั้งหมด พบว่า ความหมายตามปริบทที่ตรงกับ ความหมายโน้ตส์ ได้แก่ ความหมายตามปริบทที่ 1 เข้า มีความหมายบอกการเคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมาย, ความหมายตามปริบทที่ 7 เข้า มีความหมายบอกการเคลื่อนที่และทิศทางของการเคลื่อนที่จากมุมมองที่ต่างกัน, ความหมายตามปริบทที่ 6 บอกการเคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมาย และบอกวัตถุประสงค์ของการเคลื่อนที่นั้น (การบอกวัตถุประสงค์แสดงโดยกริยาที่ตามหลัง เข้า) และความหมายตามปริบทที่ 8 เข้า บอกความหมายของทิศทางของการเคลื่อนที่ของกริยาตัวที่นำหน้า ดังตัวอย่าง

(105) จิลลาเข้าห้องน้ำ

เข้า ในตัวอย่างนี้ บอกความหมายตามปริบทที่ 1 คือ บอกการเคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมาย ผู้ที่เคลื่อนที่คือ จิลลา ส่วนที่หมายคือ ห้องน้ำ การเคลื่อนที่นี้ เรารู้ได้ว่า มีการเคลื่อนที่เกิดขึ้น เพราะสามารถมองเห็นการกระทำที่แสดงการเคลื่อนที่ของผู้ที่เคลื่อนที่ได้ชัดเจน

1.2 การเคลื่อนที่ที่เป็นนามธรรม

ลักษณะของการเคลื่อนที่ที่เป็นนามธรรม ตรงข้ามกับลักษณะของการเคลื่อนที่ประเภทแรก การเคลื่อนที่แบบนามธรรมเป็นการเคลื่อนที่ที่เราไม่สามารถมองเห็นลักษณะของการเคลื่อนที่ได้ชัดเจนหรือไม่อาจรับรู้ด้วยสายตาแต่เราสามารถเข้าใจได้ว่าการเคลื่อนที่ที่เกิดขึ้น เช่น การงอกของต้นไม้ การบานของดอกไม้ เป็นต้น ทั้งนี้ เพราะสภาพ

ของสรรพสิ่งต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไป การที่สภาพเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปเป็นอีกสภาพหนึ่ง ซึ่งเป็นสภาพใหม่ เปรียบเหมือนกับการเคลื่อนที่เปลี่ยนสถานที่โดยเคลื่อนที่ออกจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงสภาพจึงถือว่าเป็นการเคลื่อนที่อย่างหนึ่ง ในทำนองเดียวกัน เข้า ในความหมายตามปริบทบางความหมาย จะมีการเคลื่อนที่ในลักษณะนี้ เพราะเป็นการนำความหมายของการเคลื่อนที่ของ เข้า ไปใช้ในเชิงอุปมา ซึ่ง Ullmann (1970: 193-196) ได้อธิบายว่า การนำความหมายไปใช้ในเชิงอุปมา ทำให้ความหมายขยายขอบเขตของการใช้คำในภาษาออกไป ทำให้มีความหมายเพิ่มมากขึ้น เกิดเป็นคำหลายความหมาย (Polysemy) ขึ้นในภาษา นอกจากนั้น การนำความหมายของ เข้า ซึ่งแสดงการเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ไปใช้ในเชิงอุปมานั้น เป็นลักษณะพื้นฐานของการใช้ภาษา ตามแนวคิดของ Katamlee (1993: 243) ซึ่งได้ศึกษาและเสนอความเห็นว่าการใช้คำที่แสดงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ (Spatial relationship) สามารถนำไปใช้ในเชิงอุปมาที่มีความหมายอื่น ๆ ได้ เช่น ใช้กับเวลา หรือแสดงสภาพ เช่น in time, in states และพบว่า ในภาษาอื่น ๆ เช่นภาษา Ngiyanba มีการนำปัจจัยที่แสดงการกสถานที่ไปใช้ในความหมายที่บอกเวลา หรือใช้เป็นอุปมา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Lyons (1977) ที่เชื่อว่า การใช้คำที่แสดงความสัมพันธ์ด้านพื้นที่เป็นลักษณะพื้นฐานทางไวยากรณ์และความหมายมากกว่าการใช้คำประเภทอื่น

ความหมายตามปริบทของ เข้า ที่แสดงการเคลื่อนที่ที่เป็นนามธรรม หรือเป็นการใช้ เข้า ในเชิงอุปมา ได้แก่ ความหมายตามปริบทที่ 2, ความหมายตามปริบทที่ 3, ความหมายตามปริบทที่ 5, ความหมายตามปริบทที่ 9, ความหมายตามปริบทที่ 10 และความหมายตามปริบทที่ 11 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 ลักษณะการเคลื่อนที่ เข้า ในความหมายตามปริบทที่ 2

ความหมายตามปริบทที่ 2 เข้า บอกการรับรู้ทางประสาทสัมผัส เช่น เสียง เข้าหู มีความหมายว่า ได้ยินเสียง หรือ รูป เข้าตา มีความหมายว่า มองเห็นภาพ ซึ่งความหมายเหล่านี้เป็นเรื่องของการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสส่วนตาหรือส่วนหู เราสามารถรู้ได้ว่าการเคลื่อนที่ตามความหมายมโนทัศน์ของ เข้า เกิดขึ้น เพราะการที่ได้ยินเสียง แสดงว่าคลื่นเสียง ซึ่งเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ เคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งคือสมอง โดยผ่านประสาทส่วนตา จึงจะทำให้เกิดการได้ยินขึ้นได้ หรือการที่มองเห็นภาพ แสดงว่า คลื่นแสง เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ และเคลื่อนที่เปลี่ยนจากสถานที่หนึ่งไปยังที่หมายคือสมอง โดยผ่านประสาทส่วนตา ทำให้เกิดการรับรู้ภาพเกิดขึ้น ดังนั้น เข้า ที่บอกการรับรู้ทางประสาทสัมผัสในความหมายตามปริบทที่ 2 จึงแสดงมโนทัศน์ของการเคลื่อนที่ เพราะเมื่อเคลื่อนที่แล้ว สิ่งที่เคลื่อนที่ไม่ได้อยู่ในสถานที่เดิม

1.2.2 ลักษณะการเคลื่อนที่ เข้า ในความหมายตามปริบทที่ 3 และความหมายตามปริบทที่ 5

เข้า ในความหมายตามปริบทที่ 3 บอกการรวมกลุ่มกิจกรรม ซึ่งเรามองไม่เห็นลักษณะการเคลื่อนที่อย่างชัดเจน แต่ในการรวมกลุ่มกิจกรรมหนึ่งนั้น ต้องมีสมาชิกของกลุ่มหนึ่งเข้าไปเป็นสมาชิกของอีกกลุ่ม ซึ่งเป็นการเปลี่ยนจากการเป็นสมาชิกของกลุ่มหนึ่งไปเป็นสมาชิกของอีกกลุ่มหนึ่ง เปรียบเหมือนการเคลื่อนที่จากกลุ่มซึ่งเป็นสถานที่หนึ่ง เข้าไปอยู่ในอีกกลุ่มซึ่งเป็นอีกสถานที่หนึ่ง ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เปรียบเป็นการเคลื่อนที่ เพราะผู้เป็นสมาชิกของกลุ่มเป็นผู้ที่เคลื่อนที่และไม่ได้อยู่ในที่เดิม เข้า ในความหมายตามปริบทนี้ จึงบอกความหมายมโนทัศน์ที่แสดงการเคลื่อนที่เช่นกัน

ในทำนองเดียวกัน เข้า ในความหมายตามปริบทที่ 5 ซึ่งบอกความสัมพันธ์กับเรื่องราวที่เกิดขึ้น อธิบายได้ในทำนองเดียวกับ เข้า ในความหมายตามปริบทที่ 3 กล่าวคือ การที่เรื่องราวหรือเหตุการณ์หนึ่งมีความสัมพันธ์กับอีกเหตุการณ์หนึ่งได้นั้น เป็นการ

เปลี่ยนหัวข้อเรื่องจากเรื่องหนึ่งไปเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ลักษณะของการเปลี่ยนเรื่องเปรียบเหมือนกับการเคลื่อนที่เช่นกัน

1.2.3 ลักษณะการเคลื่อนที่ของ เข้า ในความหมายตามปริบทที่ 9 และความหมายตามปริบทที่ 10

ความหมายตามปริบทที่ 9 ของ เข้า คือ บอกการเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่ง และความหมายตามปริบทที่ 10 ของ เข้า คือ บอกการเพิ่มมากขึ้นของสภาพใดสภาพหนึ่ง เข้า ที่มีความหมายตามปริบททั้งสองนี้ จะแสดงมโนทัศน์ของการเคลื่อนที่ที่มีลักษณะเป็นนามธรรม โดยมีสิ่งที่เคลื่อนที่ คือ สภาพ โดยปรกติ สภาพจะมีคุณสมบัติที่คงที่ ไม่เปลี่ยนแปลง (Static) แต่ในที่นี้ สภาพจะถูกมองว่าเป็นสิ่ง ๆ หนึ่งที่มีคุณสมบัติเปลี่ยนแปลงได้และไม่คงที่ (Dynamic) กล่าวคือ สภาพเป็นสิ่งที่อาจเพิ่มปริมาณ ระดับ เปลี่ยนขนาด ซึ่งสามารถขยายให้ใหญ่ขึ้นได้ การเพิ่มปริมาณหรือเปลี่ยนแปลงขนาดของสภาพนั้นอาจมองได้ว่าเป็นการเคลื่อนที่ของสภาพซึ่งเปรียบเสมือนลูกโป่งที่พองตัวขึ้นเรื่อย ๆ การพองตัวของลูกโป่งนั้น เป็นการเคลื่อนที่อย่างหนึ่งเพราะไม่ได้อยู่ในพื้นที่ (space) เดิม ลูกโป่งที่เป่าแล้วและพองตัวขึ้นนั้น จะมีขนาดใหญ่ขึ้น พื้นที่ภายในลูกโป่งจึงเปลี่ยนไปและสภาพของลูกโป่งจะใหญ่ขึ้นจากการเพิ่มขนาด ดังนั้น เมื่อมองในแง่มุมนี้ จะเห็นว่า สภาพเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงขนาดหรือเพิ่มปริมาณ หรือเรียกว่า การเคลื่อนที่แบบเปลี่ยนสภาพ (Deformation)

1.2.4 ลักษณะการเคลื่อนที่ของ เข้า ในความหมายตามปริบทที่ 11

ความหมายตามปริบทที่ 11 ของ เข้า ได้แก่ บอกผลสำเร็จของการกระทำ การกระทำในความหมายนี้ ได้แก่ การทำร้ายร่างกายด้วยอาวุธ ด้วยการยิงและฟัน ซึ่งการถูกทำร้ายร่างกายด้วยการยิงหรือฟันนั้น ถ้ากระทำเป็นผลสำเร็จ จะทำให้ร่างกายของคน

เปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพปกติเป็นสภาพที่บาดเจ็บ การเปลี่ยนแปลงสภาพเปรียบเป็นการเคลื่อนที่ เข้า ในความหมายตามปริบทนี้ จึงมองเห็นมโนทัศน์ของการเคลื่อนที่ได้เช่นกัน

2 สิ่งที่เคลื่อนที่ (Trajector)

สิ่งที่เคลื่อนที่ ซึ่งแสดงอาการเคลื่อนที่เข้าไปอยู่ในที่หมาย ได้แก่ หน่วยสร้างที่อยู่หน้า เข้า ซึ่งอาจเป็นหน่วยนามหรือเป็นหน่วยคำที่ถูกละไว้ สิ่งที่เคลื่อนที่แบ่งเป็น 2 ประเภท ประเภทแรกสามารถมองเห็นตัวตนได้อย่างชัดเจน ได้แก่ คน สัตว์ หรือวัตถุสิ่งของ เช่น รถยนต์ สิ่งที่เคลื่อนที่นั้นในบางประโยคอาจถูกละไว้ได้ ซึ่งสามารถรู้ได้ว่าสิ่งใดเคลื่อนที่ โดยดูจากปริบท ส่วนสิ่งที่เคลื่อนที่ประเภทที่ 2 ได้แก่ สิ่งที่เคลื่อนที่ที่มีความหมายตรงข้ามกัน กล่าวคือ เราไม่สามารถมองเห็นตัวตนของสิ่งที่เคลื่อนที่ได้ชัดเจน แต่เรารู้ว่ามีการเคลื่อนที่ที่เกิดขึ้น เพราะสิ่งที่เคลื่อนที่นั้นเปลี่ยนตำแหน่ง ไม่ได้อยู่ที่ตำแหน่งเดิม การเปลี่ยนตำแหน่งทำให้รู้ว่าการเคลื่อนที่ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 สิ่งที่เคลื่อนที่ที่สามารถมองเห็นตัวตนได้ชัดเจน

สิ่งที่เคลื่อนที่ประเภทแรกซึ่งมองเห็นตัวตนได้ชัดเจน ปรากฏในความหมายตามปริบทที่ 1 เข้า บอกการเคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมายหนึ่ง, ความหมายตามปริบทที่ 3 เข้า บอกการร่วมกลุ่มกิจกรรม, ความหมายตามปริบทที่ 5 บอกความสัมพันธ์กับเรื่องราวที่เกิดขึ้น, ความหมายตามปริบทที่ 6 บอกการเคลื่อนที่เข้าไปในที่หมายและแสดงวัตถุประสงค์ของการเคลื่อนที่นั้น, ความหมายตามปริบทที่ 7 บอกการเคลื่อนที่และทิศทางของการเคลื่อนที่ในแต่ละมุมมอง, ความหมายตามปริบทที่ 8 บอกทิศทางของการเคลื่อนที่, ความหมายตาม

ปริบทที่ 9 บอกการเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่ง และความหมายตามปริบทที่ 11 บอกผลสำเร็จของการกระทำ ซึ่งในความหมายตามปริบททั้งหมดนี้ เข้า ปรากฏในตำแหน่งกริยาหลักและในตำแหน่งอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น

(105) “ผม เข้าร้านก็เดินไปเปิดตู้เย็นเองเลย”

(106) ฉายเจ็ดเดินเข้ามาในห้องผม

(107) แต่หากว่า สำเนาใหญ่เข้าเสียบเกาะในยามค่ำคืน

(108) “บางกระถางเข้าไปตั้งอวดอยู่ในวังหลวงก็มี”

สิ่งที่เคลื่อนที่ในตัวอย่างข้างต้น เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ประเภทแรกและปรากฏในความหมายตามปริบททุกความหมาย ดังในตัวอย่างข้างต้น สิ่งที่เคลื่อนที่ในตัวอย่าง (105) และ (106) ได้แก่ คน คือ *ผม* และ *ฉายเจ็ด* ซึ่งเกิดในความหมายตามปริบทที่ 1 และ 8 ตามลำดับ หรือในตัวอย่าง (107) สิ่งที่เคลื่อนที่ได้แก่ วัตถุ คือ *สำเนาใหญ่* เข้า มีความหมายตามปริบทที่ 6 ในปริบทที่ เข้า ตามหลังหน่วยนามและเกิดหน้าหน่วยกริยา และในตัวอย่าง (108) สิ่งที่เคลื่อนที่ได้แก่ สิ่งของ คือ *กระถาง* เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ในความหมายตามปริบทของปริบทที่ 7 ในปริบทที่ เข้า ตามหลังหน่วยนามและตามด้วยกริยา (*ไป* หรือ *มา*)

2.2 สิ่งที่เคลื่อนที่ที่ไม่สามารถมองเห็นตัวตนได้ชัดเจน

สิ่งที่เคลื่อนที่ประเภทที่ 2.2 เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ที่ไม่สามารถมองเห็นตัวตนของสิ่งที่เคลื่อนที่ได้ชัดเจน เพราะไม่ได้ปรากฏอยู่ในปริบท แต่เราสามารถเข้าใจได้จากความรู้เกี่ยวกับโลก (Real world knowledge) ตัวอย่างเช่น

(109) คนชอบ แล้วยิ่งว่ากันว่า “แหม ได้พระองค์นี้มา ยิ่งไม่เข้า ฟันไม่เข้า เพราะปิดหมดแล้ว”

สิ่งที่เคลื่อนที่ในตัวอย่างที่ (109) เป็นสิ่งที่ไม่ได้ปรากฏอยู่ในปริบท กล่าวคือ ในตัวอย่าง (109) สิ่งที่เคลื่อนที่ได้แก่ อาวุธที่ใช้ในการทำร้ายร่างกาย คือ ปืน ซึ่งมี ลูกกระสุนเป็นเครื่องมือที่สามารถทะลุผ่านเข้าไปในร่างกาย เพื่อทำให้ร่างกายบาดเจ็บหรือตาย ได้ กับ ดาบ ดังนั้น สิ่งที่เคลื่อนที่ คือ ลูกกระสุน และ ดาบ ตามลำดับ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ ปรากฏอยู่ในปริบท แต่เราสามารถเข้าใจได้จากความรู้เกี่ยวกับโลก

นอกจากนั้น สิ่งที่เคลื่อนที่ประเภทที่ 2.2 นี้หรือเป็นคำนามที่มีความหมาย เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นตัวตนได้ด้วยตาเปล่า ได้แก่ สภาพต่างๆ ของสรรพสิ่ง ซึ่ง อาจแสดงโดยคำนาม หรือไม่ได้ปรากฏในปริบท สิ่งที่เคลื่อนที่เหล่านี้ ได้แก่

1.2.1 สิ่งที่เคลื่อนที่ที่เป็นคำนามที่มีความหมายสัมพันธ์กับ อวัยวะของร่างกายที่บอกการรับรู้ทางประสาทสัมผัส

สิ่งที่เคลื่อนที่ประเภทนี้ เกิดในความหมายตามปริบทที่ 2 เข้า บอกการรับรู้ทางประสาทสัมผัส ในหน่วยสร้าง [นาม + เข้า + นาม] สิ่งที่เคลื่อนที่ได้แก่ หน่วย นามที่เกิดหน้า เข้า คือ เสียง รูป และ กลิ่น ดังตัวอย่างที่ได้ยกไปแล้ว ในตัวอย่างที่ (48)-(50) ที่ผ่านมา

(48) เสียง เข้าหูก็ให้มันเข้าไป

(49) รูป เข้าตาก็เข้าไปตามเรื่อง

(50) กลิ่นอะไรเข้าจมูกก็ได้กลิ่นไปตามเรื่อง

สิ่งที่เคลื่อนที่ในตัวอย่างข้างต้น ได้แก่ เสียง รูป และ กลิ่น ตามลำดับ ซึ่งในความเป็นจริง สิ่งที่เคลื่อนที่เหล่านี้ คือ คลื่นเสียง คลื่นแสง และ อากาศ (หรือ คลื่นลม) ซึ่งเราไม่อาจมองเห็นตัวตนของสิ่งที่เคลื่อนที่เหล่านี้ได้ชัดเจนเหมือนกับสิ่งที่เคลื่อนที่ประเภทแรก แต่อาจมองเห็นได้โดยผ่านเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์

1.2.2 สิ่งที่เคลื่อนที่ที่เป็นสภาพต่างๆ ของสรรพสิ่ง

สภาพต่างๆ ของสรรพสิ่ง เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ซึ่งไม่สามารถมองเห็นตัวตนของการเคลื่อนที่ได้ชัดเจน แต่เรารู้ว่ามีการเคลื่อนที่เกิดขึ้น เพราะสภาพมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สภาพต่างๆ นั้น อาจแสดงโดยหน่วยนามที่เกิดหน้า เข้า ในปริบท [นาม + เข้า + นาม (กริยา)] ซึ่งเป็นคำนามที่แสดงสภาพของสรรพสิ่งต่างๆ เช่น สภาพของคน สภาพของความรู้สึก ดังในความหมายตามปริบทที่ 3 และ 4 หรือไม่ได้ปรากฏในปริบท ดังในความหมายตามปริบทที่ 10 และ 11 ในหน่วยสร้าง [กริยา + เข้า #] ตัวอย่างเช่น

(110) “ถึงตอนนี้อายุแจะเข้า 2 เดือน

เข้า ในตัวอย่างนี้ บอกความหมายตามปริบทที่ 4 คือ บอกความนานโดยประมาณ เกิดในปริบท [นาม + เข้า + นาม] ในตัวอย่างนี้ คำนาม อายุ(แ) เป็นคำนามแสดงระยะเวลาการดำรงอยู่ เมื่อสรรพสิ่งต่างๆ รวมทั้งคน ดำรงสภาพมาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง สภาพของสรรพสิ่งนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปบ้างไม่มากนักน้อย ตัวอย่างเช่น สีของสรรพสิ่งต่างๆ อาจจะเปลี่ยนแปลงไป สภาพร่างกายของมนุษย์อาจจะเปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ถูกมองว่าเป็นการเคลื่อนที่ที่สัมพันธ์กับเวลา ตามแนวคิดของ Poidevin & Macbath (1993: 1) ซึ่งอธิบายว่า เรามักคิดกันว่า เวลาเคลื่อนที่ แต่ในความเป็นจริง เวลาไม่ได้เคลื่อนที่ ซึ่งต่างจากการเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ (Space) แต่การเปลี่ยนแปลงสภาพของสรรพสิ่งต่างๆ

ในโลก ที่มนุษย์สามารถรับรู้ได้ เป็นสาเหตุที่ทำให้เราคิดกันว่า เวลาเคลื่อนที่ เช่น การที่คนมีอายุมากขึ้น สภาพของคนเปลี่ยนแปลงคือ เต็บโตขึ้น หรือการบานของดอกไม้ สภาพของดอกไม้เปลี่ยนแปลง คือ จากตูมเป็นบาน เป็นต้น จากแนวคิดนี้ ทำให้เข้าใจได้ว่า อายุ เป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ และการที่ อายุ เคลื่อนที่ ทำให้สภาพของคนเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นการเคลื่อนที่ประเภทที่เป็นนามธรรม กล่าวคือ เป็นการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปเป็นอีกสภาพหนึ่ง เหมือนกับการเคลื่อนที่ที่เปลี่ยนจากตำแหน่งหนึ่งไปเป็นอีกตำแหน่งหนึ่งเช่นกัน

(111) ความทุกข์ เข้ามา แปลงให้เป็นความสุขไปเสียได้

เข้า ในตัวอย่างนี้ มีความหมายตามปริบทที่ 3 คือ บอกรการเคลื่อนที่และทิศทางของการเคลื่อนที่ เกิดในปริบท เข้า ตามหลังคำนาม และเกิดหน้ากริยา มา ในหน่วยสร้าง [นาม + เข้า + มา] สิ่งที่เคลื่อนที่ ได้แก่ ความทุกข์ ซึ่งเป็นสภาพที่เราไม่สามารถมองเห็นตัวตนของสภาพได้ แต่รู้ว่า สภาพนั้นมีการเคลื่อนที่ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพเกิดขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงบอความหมายของการเคลื่อนที่ เช่นเดียวกับการเปลี่ยนแปลงด้านอายุของคน

(112) “ลูกคนเล็กของเรามันกินไม่เหมือนพี่น้องคนอื่น ทำให้มันกินยากเข้าทุกที จนฉันเกือบจะหมดปัญญาอยู่แล้ว”

เข้า ในตัวอย่างนี้ มีความหมายตามปริบทที่ 10 คือ บอกรการเพิ่มขึ้นของสภาพใดสภาพหนึ่งและมีอีกเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นตามมาหลังจากเพิ่มสภาพถึงระดับหนึ่งแล้ว เกิดในปริบทที่ เข้า ปรากฏในตำแหน่งอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กริยาหลัก ซึ่งเกิดตามหลังกริยา

แสดงสภาพ ในหน่วยสร้าง [กริยา + เข้า #] ตัวอย่าง (112) เข้า บอกความหมายของการเพิ่มสภาพของคุณสมบัติหนึ่งของการกระทำคือ ความยาก ในกรณีนี้สิ่งที่เคลื่อนที่คือสภาพที่เพิ่มขึ้น ที่เรารู้ว่า สภาพ ยาก นั้นเคลื่อนที่ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น คือ การเพิ่มปริมาณจากสภาพเดิมที่เป็นอยู่

(113) นานหลายปีเข้า เขาก็ยกเครื่องรถใหม่

ตัวอย่าง (113) เข้า เกิดหลังกริยา นาน สิ่งที่เคลื่อนที่ในตัวอย่างนี้ได้แก่ สภาพของรถยนต์ที่เปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงนี้สัมพันธ์กับเรื่องเวลา ตามแนวคิดของ Poidevin & MacBeath (1993, ดูรายละเอียดการอธิบายเรื่องเวลา หัวข้อ 1.2.2)

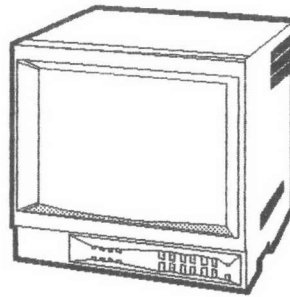
2 ที่หมาย (Landmark)

ที่หมายของการเคลื่อนที่ มีสองประเภทเช่นเดียวกับสิ่งที่เคลื่อนที่ คือ ที่หมายที่สามารถมองเห็นลักษณะของการปิดล้อมและแนวแบ่งกันได้ชัดเจน กับประเภทที่ไม่สามารถมองเห็นลักษณะของการปิดล้อมและแนวแบ่งกันได้ชัดเจน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ที่หมายที่สามารถมองเห็นลักษณะของการปิดล้อมและแนวแบ่งกันของที่หมายได้ชัดเจน

ที่หมายประเภทนี้ เกิดในความหมายตามปริบทที่ 1 บอกการเคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมาย, ความหมายตามปริบทที่ 7 บอกการเคลื่อนที่และทิศทางของการเคลื่อนที่ในมุมมองที่ต่างกัน, ความหมายตามปริบทที่ 8 บอกทิศทางของการเคลื่อนที่ และ ความหมายตามปริบทที่ 11 ซึ่งหน่วยนามที่ตามหลัง เข้า ได้แก่ คำนามประเภทที่เป็นสถานที่

ซึ่งเป็นที่หมายที่เราสามารถมองเห็นลักษณะของการปิดล้อมและแนวแบ่งกันได้ชัดเจน เช่น ห้อง ห้องนอน ห้องน้ำ ครูว์ ร้านค้า ร้านตัดผม ร้านอาหาร ตู้เย็น เตอบ เตามาโครเวฟ คำ นามในกลุ่มนี้มีลักษณะร่วมกันคือ มีลักษณะกลวง ทำให้เราสามารถบรรจุของภายในวัตถุนั้น ได้ เช่น เตอบ จะมีฝา 4 ด้าน เป็นสิ่งปิดล้อม มีด้านหนึ่งเป็นประตู ซึ่งเป็นแนวแบ่งกัน ระหว่างบริเวณภายนอกกับภายในที่หมาย การเคลื่อนที่ผ่าน “ประตู” จึงเป็นการเคลื่อนที่ผ่าน แนวแบ่งกัน เข้าไปอยู่ในบริเวณที่ปิดล้อม ลักษณะเช่นนี้ เป็นลักษณะของที่หมายที่เป็น รูปธรรมคือมองเห็นการปิดล้อมและแนวแบ่งกันได้ชัดเจน ดังภาพ

แผนภูมิภาพที่ 11 แสดงภาพที่หมาย เตอบ

ในแผนภูมิภาพที่ 11 เตอบ แสดงที่หมายที่มองเห็นลักษณะของ การปิดล้อมได้ชัดเจน กล่าวคือ มีฝา 4 ด้านเป็นสิ่งปิดล้อม และมีประตูเป็นแนวแบ่งกันของ ที่หมาย

2.2 ที่หมายที่ไม่สามารถมองเห็นลักษณะของการปิดล้อมและแนว แบ่งกันได้ชัดเจน

ที่หมายประเภทที่สอง เป็นที่หมายที่เราไม่สามารถมองเห็น ลักษณะของการปิดล้อมและแนวแบ่งกันได้ชัดเจนเหมือนประเภทแรก ทั้งนี้ เพราะความหมาย

ของที่หมายเกิดจากการนำความหมายไปใช้ในเชิงอุปมา นอกจากนั้น ลักษณะของการปิดล้อม และแนวแบ่งกันเป็นสิ่งเดียวกัน ที่หมายประเภทที่สองนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.1 ที่หมายที่เป็นคำนามประเภทสถานที่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ มนุษย์กำหนดขอบเขตขึ้น เช่น ประเทศ เมือง การกำหนดนั้นอาจเป็นการกำหนดโดยการ ปกครอง หรือเป็นการกำหนดโดยการเกษตร เช่น ดงโกโก้ เป็นเขตที่ปลูกพืช “โกโก้” เป็น หลัก คำนามที่ทำหน้าที่เป็นที่หมายเหล่านี้ จะมีลักษณะของการปิดล้อมที่เป็นนามธรรม ลักษณะการปิดล้อมคือ เขตแดนที่มนุษย์กำหนดขึ้น ตัวอย่างเช่น

(115) ครั้นลงจากเทือกเขา ก็เข้าเขตเมืองแฉนอันเป็นที่ราบลุ่ม

กว้างใหญ่

(116) แล้วก็ชวนกันเดินต่อไปจนเข้าเขตดงโกโก้

ที่หมายในตัวอย่างข้างต้น ได้แก่ เมืองแฉน และ ดงโกโก้ ผู้เคลื่อนที่ ที่อยู่นอกที่หมาย เคลื่อนที่ผ่านแนวแบ่งกันคือ เขต และไปปรากฏตัวอยู่ในที่หมาย สิ่งที่ปิด ล้อมที่หมายประเภทนี้ คือ เขตแดนที่มนุษย์เป็นผู้กำหนด

2.2.2 ที่หมายที่เป็นคำนามประเภทอวัยวะของร่างกายที่เกี่ยวข้อง กับประสาทสัมผัส ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในความหมายตามปริบทที่ 2 ของ เข้า ในตัวอย่างที่ (48)-(50) ได้แก่ หู ตา จมูก ซึ่งไม่ได้เป็นที่หมายที่แท้จริงของการเคลื่อนที่ เพราะการรับรู้ รูป กลิ่น และ เสียง นั้นเป็นการรับรู้ด้วยสมอง อวัยวะของร่างกายเป็นเพียงทางเข้า เพื่อจะนำ สิ่งที่รับรู้ได้ไปสู่สมอง สมองจึงเป็นที่หมายของการเคลื่อนที่ มีลักษณะของการปิดล้อม กล่าว คือ สมองอยู่ภายในศีรษะ ซึ่งมีกะโหลกห่อหุ้มอยู่ เปรียบเป็นสิ่งปิดล้อม และมีอวัยวะของร่างกายคือ หู ตา จมูก เป็นแนวกันระหว่างภายนอกและภายในสมอง

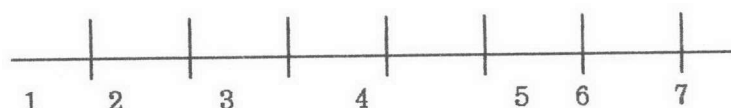
ในทำนองเดียวกัน ที่หมายที่เป็นร่างกายทั้งหมดของคน จะตีความลักษณะของการปิดล้อมแนวแบ่งกันได้เหมือนกับอวัยวะของร่างกาย กล่าวคือ เข้า ในความหมายตามปริบทที่ 11 ซึ่งบอกผลสำเร็จของการทำร้ายร่างกายนั้น สิ่งที่เคลื่อนที่คือ อารูธเคลื่อนที่เข้าไปในร่างกาย ร่างกายนั้นเปรียบเป็นบริเวณที่ปิดล้อม โดยมีอวัยวะส่วนต่างๆ เป็นแนวแบ่งกัน

2.2.3 ที่หมายที่เป็นค่านามประเภทเวลา เช่น เดือน เดือนที่ 3 มีลักษณะของสิ่งปิดล้อมที่เป็นนามธรรม Miller & Johnson-Laird (1976) ได้กล่าวถึงการรับรู้เรื่องเวลาของมนุษย์ว่า

...time perception based on the assumption that time is a unidimensional variable with a past-to-future orientation that can be divided into discrete moments, and that the order of those moments can be designated by numbering them.

(Miller & Johnson-Laird 1976:410)

การรับรู้เรื่องเวลาตามแนวคิดนี้ มองว่า เวลาไม่มีมิติเดียว และสามารถแบ่งออกเป็นช่วงๆ ได้ ดังแผนภูมิภาพที่ 12

แผนภูมิภาพที่ 12 แสดงช่วงของเวลา

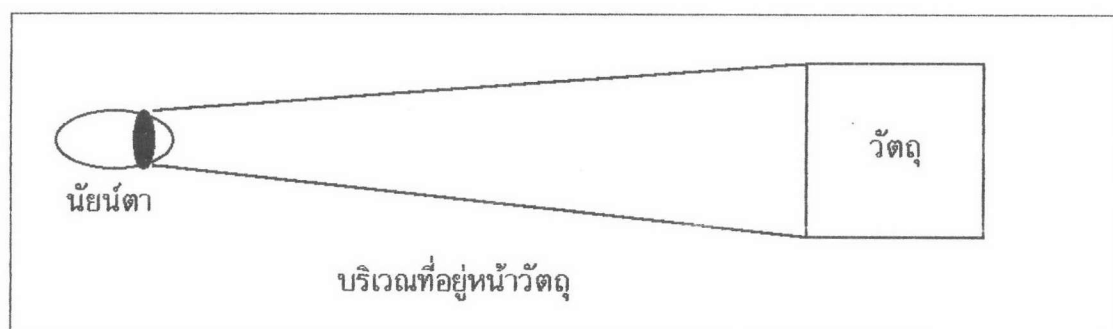
ช่วงของเวลาจะถูกมองว่าเป็นบริเวณที่ปิดล้อม และมีแนวแบ่งกัน ซึ่งกันและกัน ดังแผนภูมิภาพที่ 12 เส้นตรงตามแนวนอนแทน 1 อาทิตย์ ซึ่งมี 7 วัน แต่ละวันคือ 1 ช่วงเวลา ซึ่งมี 24 ชั่วโมง มีจุดเริ่มต้นและสิ้นสุด เปรียบเป็นสิ่งปิดล้อมและแนวแบ่งกันของช่วงเวลาแต่ละช่วง เมื่อสิ่งที่เคลื่อนที่ ได้แก่ สภาพของสรรพสิ่ง ตามความหมายตามปริบทที่ 4 เคลื่อนที่ผ่านเข้าไปในที่หมายคือ ช่วงเวลา จึงเป็นการเคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมายที่ปิดล้อม ซึ่งแสดงความหมายมโนทัศน์ของ เข้า

2.2.4 ที่หมายของการเคลื่อนที่ ประเภทที่เป็นคำนามที่มีความหมายเป็นกลุ่มกิจกรรม กลุ่มสังคม อาจมีลักษณะเป็นวง เช่น กลุ่ม พวก วง วงไฟ รอบ ที่ประชุม หรือมีลักษณะเป็นเส้นตรง เช่น แถว คิว ซึ่งลักษณะของการเข้าแถวหรือการเข้าคิวนั้น เป็นการเรียงต่อกันในพื้นที่บริเวณใดบริเวณหนึ่ง พื้นที่นั้นจะเป็นบริเวณที่หมาย คนเป็นผู้ที่เคลื่อนที่มาเข้าแถว หรือ เข้าวงในที่หมายนั้น ซึ่งเราอาจจะมองไม่เห็นลักษณะของการปิดล้อมพื้นที่ด้วยตา แต่รู้ว่ามีขอบเขตของพื้นที่ ซึ่งจะเป็นสิ่งปิดล้อมบริเวณพื้นที่นั้น ทำให้ผู้ที่เคลื่อนที่อยู่ในที่หมายซึ่งเป็นบริเวณที่ปิดล้อม

2.2.5 ที่หมายของการเคลื่อนที่ ประเภทที่เป็นคำนามที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับเนื้อหา เรื่องราว ข้อความ เช่น ประเด็น ประเภท เรื่อง เค้ การปิดล้อมของที่หมายเหล่านี้ คือ ขอบเขตของตัวเนื้อหาหรือเรื่องราว ซึ่งเป็นทั้งสิ่งปิดล้อมและแนวแบ่งกันของที่หมาย

2.2.6 ที่หมายซึ่งเป็นพื้นที่ที่เกิดจากการรับรู้ภาพด้วยตา ที่หมายประเภทนี้ เกิดในปริบทที่ เข้า ตามหลังกริยาแสดงการเปลี่ยนด้านหรือเปลี่ยนมุม คือ “หัน” ในตัวอย่าง “หันเข้าหาโต๊ะ” สิ่งที่เคลื่อนที่ได้แก่ ใบหน้าของผู้กระทำอาการ “หัน” เป็นการเคลื่อนที่ที่ทำให้สิ่งที่เคลื่อนที่คือใบหน้าที่เคลื่อนที่เปลี่ยนจากด้านหนึ่งไปเป็นอีกด้านหนึ่ง ที่หมายของการเคลื่อนที่ ได้แก่ บริเวณพื้นที่ด้านหน้าของโต๊ะ ที่หมายดังกล่าวอธิบายได้จากแนว

คิดของทฤษฎีประชานจิตวิทยา (Cognitive Psychology) ซึ่ง Geerts, P.V. (1983: 56) นักประชานจิตวิทยา ได้อธิบายเรื่องการรับรู้ภาพของมนุษย์ว่า ในการรับรู้ภาพของวัตถุที่ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่หนึ่ง มนุษย์ไม่ได้รับรู้เฉพาะภาพของวัตถุเท่านั้น แต่สายตาของมนุษย์จะรับรู้หรือมองเห็นบริเวณทั้งหมดที่มีวัตถุนั้นอยู่ ดังแผนภูมิภาพที่ 13

แผนภูมิภาพที่ 13 การรับรู้ภาพของมนุษย์

จากแผนภูมิภาพที่ 13 การรับรู้ภาพของมนุษย์จะรวมทั้งบริเวณพื้นที่ที่อยู่หน้าวัตถุด้วย เมื่อพิจารณา เข้า ที่ตามหลังกริยา “หัน” ในประโยค “หันเข้าหาโต๊ะ” สิ่งที่เคลื่อนที่คือใบหน้าของผู้กระทำอาการ “หัน” เคลื่อนที่เปลี่ยนไปเป็นอีกด้านหนึ่ง และในขณะเดียวกัน สายตาของผู้กระทำอาการจะรับรู้ภาพซึ่งเป็นบริเวณพื้นที่ด้านหน้าวัตถุกับตัววัตถุคือ โต๊ะ สิ่งที่เคลื่อนที่คือใบหน้า จึงเคลื่อนที่เข้าหาบริเวณพื้นที่ด้านหน้าโต๊ะ ไม่ได้เคลื่อนที่เข้าไปในตัวโต๊ะ ที่หมายของการเคลื่อนที่จึงเป็นบริเวณที่อยู่ด้านหน้าของโต๊ะ ซึ่งเป็นที่หมายที่สัมพันธ์กับเรื่องการรับรู้ภาพตามแนวคิดดังกล่าวข้างต้น นอกจากนั้น ที่หมายจะมีลักษณะของการปิดล้อม สิ่งปิดล้อม ได้แก่ แนวสายตากับตัววัตถุ ซึ่งเปรียบเป็นสิ่งปิดล้อมพื้นที่ด้านหน้าของโต๊ะ หรือที่หมายของการเคลื่อนที่ ดังนั้น เข้า ในปริบทที่เป็นกริยารอง ตามหลังกริยาแสดง

การเปลี่ยนด้าน “หัน” จึงมีความหมายมโนทัศน์แสดงการเคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมายซึ่งเป็นบริเวณปิดล้อมเช่นเดียวกับเมื่อตามหลังกริยาอื่น ๆ ในความหมายตามปริบทที่ 1 ด้วย

2.2.7 ที่หมายที่เป็นสภาพใหม่ เข้า ในความหมายตามปริบทที่ 9 บอกการเปลี่ยนแปลงของสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่ง ที่หมายของการเคลื่อนที่ได้แก่สภาพใหม่ที่เกิดขึ้นหลังจากการเปลี่ยนแปลงซึ่งเปรียบเป็นการเคลื่อนที่เข้าไปอยู่ในที่หมาย ดังตัวอย่าง

(117) “เวลาเค้ามาเข้าที่ไร เค้าเป็นของเค้ายังงั้นทุกที”

สิ่งที่เคลื่อนที่ในปริบทนี้ คือ เค้า ซึ่งเป็นผู้กระทำการ มา เข้า บอกความหมายของการเปลี่ยนสภาพ จากสภาพปรกติเป็นสภาพ “มา” การเปลี่ยนแปลงสภาพจัดเป็นการเคลื่อนที่แบบหนึ่ง ที่หมายของการเคลื่อนที่ จึงเป็นสภาพที่เกิดขึ้นหลังจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งในที่นี้คือ สภาพมา “สภาพ” เป็นที่หมายที่ตีความเชิงอุปมาได้ว่า เป็นบริเวณที่ปิดล้อม กล่าวคือ สภาพแต่ละสภาพจะมีลักษณะเป็นตัวกำหนดอยู่ เช่น สภาพมากับสภาพปรกติของคนจะมีลักษณะที่ต่างกัน ลักษณะของสภาพจึงเปรียบเป็นสิ่งที่ปิดล้อมสภาพนั้นอยู่ โดยที่เราไม่สามารถมองเห็นแนวแบ่งกันระหว่างสภาพต่าง ๆ ได้ชัดเจน

2.2.8 ที่หมายที่เป็นเหตุการณ์ ที่หมายที่เป็นเหตุการณ์หนึ่ง ๆ เกิดในความหมายตามปริบทที่ 10 เข้า บอกการเพิ่มขึ้นของสภาพใดสภาพหนึ่ง ซึ่งเมื่อสภาพนั้นได้เพิ่มปริมาณไปถึงระดับหนึ่งแล้ว จะมีอีกเหตุการณ์หนึ่งตามมาติด ๆ กัน เข้า ที่มีความหมายนี้ เกิดในปริบทที่ เข้า เกิดตามหลังกริยาแสดงสภาพ ซึ่งอาจตามด้วยคำบอกเวลาหรือไม่ก็ได้หรือ เข้า อยู่ในตำแหน่งท้ายของประโยค ที่หมายของการเคลื่อนที่ เข้า ในปริบทนี้ คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากสภาพได้เพิ่มปริมาณไปถึงระดับหนึ่งแล้ว ซึ่งเปรียบเหมือนการ

เคลื่อนที่จากที่หนึ่งคือ จากสภาพที่เพิ่มปริมาณ เข้าไปยังอีกที่หนึ่ง ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดตาม มาติด ๆ กัน ดังตัวอย่าง

(118) “ลูกคนเล็กของเรามันกินไม่เหมือนพี่น้องอื่น ทำให้มันกิน ยากเข้าทุกที จนฉันเกือบจะหมดปัญญาอยู่แล้ว”

ในตัวอย่างนี้ สภาพความยากที่เพิ่มขึ้นคือสิ่งที่เคลื่อนที่ ที่หมาย ของการเคลื่อนที่คือ เหตุการณ์ที่ตามมา คือ อากาสันหวังของผู้พูด ในประโยค จนฉันเกือบ จะหมดปัญญาอยู่แล้ว ซึ่งเป็นเหตุการณ์เกิดขึ้นต่อเนื่องกันกับเหตุการณ์ ความต่อเนื่องกันนั้น เปรียบเหมือนดินแดนสองดินแดนที่อยู่ต่อเนื่องกัน โดยมี เข้า บอกการเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปสู่ อีกที่หนึ่ง คือจากเหตุการณ์หนึ่งไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่ง ลักษณะของการปิดล้อม ได้แก่ ขอบเขต ของเรื่องราวในเหตุการณ์ที่ 2 ซึ่งเราสามารถรู้ได้จากการสิ้นสุดลงของเหตุการณ์ที่ 2 ใน ประโยค จนฉันเกือบจะหมดปัญญาอยู่แล้ว หลังจากเสร็จการกระทำนี้แล้ว ผู้กระทำอาการก็ หยุดพูด แสดงว่า เหตุการณ์ที่ 2 ต้องจบลงก่อนจึงจะกระทำอีกอาการหนึ่งได้ ขอบเขตของ เหตุการณ์ที่ 2 จึงเปรียบเหมือนเป็นสิ่งปิดล้อมของที่หมายในเหตุการณ์ที่ 2

(119) นานหลายปีเข้า เขาก็ยกเครื่องรถใหม่

ที่หมายในตัวอย่าง (119) นี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกับ เหตุการณ์แรก กล่าวคือ ในประโยคตัวอย่างที่ (119) นี้ ประกอบด้วยเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ เหตุการณ์ที่ 1 คือ สภาพความยาวของระยะเวลา ในประโยค นานหลายปีเข้า เหตุการณ์ที่ 2 คือ การซ่อมรถของประธานคือ เขา ในประโยค เขาก็ยกเครื่องรถใหม่ หลังจากสภาพของความ

ยาวของเวลาเพิ่มขึ้นไปถึงระดับหนึ่งก็มีอีกเหตุการณ์หนึ่งตามมาติดๆ กันทันที ซึ่งเหมือนกับดินแดนสองดินแดนที่อยู่ต่อเนื่องกัน สิ่งที่เคลื่อนที่ คือสภาพที่เพิ่มขึ้นไปถึงระดับหนึ่ง เมื่อเพิ่มไปถึงระดับหนึ่งแล้วจะเคลื่อนที่เข้าไปยังที่หมายซึ่งได้แก่ เหตุการณ์ที่ตามมา การเคลื่อนที่เข้าไปในที่หมาย คือ เคลื่อนที่จากเหตุการณ์ที่ 1 ไปอยู่ในเหตุการณ์ที่ 2 ลักษณะของการปิดล้อมของที่หมายจะเป็นขอบเขตของเรื่องราวในเหตุการณ์ที่ 2

(120) “คุณเอม โอเลี้ยง เร็วเข้า” เอมก็ต้องรีบถลันเข้าไปพร้อมกับ ยาบรเทาโทสะ แล้วก็ไม่มีสิ่งอีกเหมือนกันที่จะหมุนปุ่มเปิดแอร์ให้แรงขึ้น

ในตัวอย่างนี้ ที่หมายคือ เหตุการณ์ที่เกิดตามมา คือ “เอม” รีบเข้าไปในห้องและเปิดแอร์ ฯลฯ ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากสภาพของการกระทำในเหตุการณ์ที่ 1 เปลี่ยนแปลงในด้านสภาพที่เพิ่มมากขึ้นและเมื่อเพิ่มขึ้นไปจนถึงระดับหนึ่งแล้ว จะเคลื่อนที่เข้าสู่ที่หมายคือ เหตุการณ์ที่ตามมา

กล่าวโดยสรุป ความหมายมโนทัศน์ของ เข้า คือบอกการเคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมายซึ่งเป็นบริเวณที่ปิดล้อม ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบคือ การเคลื่อนที่ สิ่งที่เคลื่อนที่และที่หมาย ซึ่งในความหมายตามปริบททุกความหมายจะสามารถมองเห็นความหมายมโนทัศน์และองค์ประกอบของความหมายมโนทัศน์ของ เข้า ได้

สรุป

ในการวิเคราะห์ความหมายตามปริบทของ เข้า พิจารณาจากการที่ เข้า ปรากฏในตำแหน่งและในปริบทต่าง ๆ เช่น เข้า ปรากฏในตำแหน่งกริยาหลัก ในปริบทที่ เข้า เกิดตามหลังหน่วยนามและเกิดหน้าหน่วยนาม ในหน่วยสร้าง [นาม + เข้า + นาม] เป็นต้น ผู้วิจัยพบว่า เข้า มีความหมายตามปริบททั้งหมด 11 ความหมาย ได้แก่

1. บอกการเคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมาย
2. บอกการรับรู้ทางประสาทสัมผัส
3. บอกการร่วมกลุ่มกิจกรรม
4. บอกความนานโดยประมาณ
5. บอกความสัมพันธ์กับเรื่องราวที่เกิดขึ้น
6. บอกการเคลื่อนที่เข้าไปในที่หมายและวัตถุประสงค์ของการเคลื่อนที่นั้น
7. บอกการเคลื่อนที่และทิศทางของการเคลื่อนที่ในมุมมองที่ต่างกัน
8. บอกทิศทางของการเคลื่อนที่
9. บอกการเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่ง
10. บอกการเพิ่มขึ้นของสภาพใดสภาพหนึ่ง
11. บอกผลสำเร็จของการกระทำ

ความหมายตามปริบทที่ 1-7 เป็นความหมายของ เข้า เมื่อ เข้า ปรากฏในตำแหน่งกริยาหลัก ส่วนความหมายตามปริบทที่ 8-11 เกิดในปริบทที่ เข้า ปรากฏในตำแหน่งอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ตำแหน่งกริยาหลัก ซึ่งได้แก่ เข้า ที่เกิดตามหลังกริยาประเภทต่าง ๆ นอกจากนั้นเมื่อ เข้า เกิดตามหลังกริยาประเภทต่าง ๆ ถ้ากริยาที่นำหน้า เข้า เป็นกริยาแสดงการเคลื่อนที่

หรือบอกความหมายโดยนัยที่เกี่ยวกับการเคลื่อนที่ เข้า จะบอกความหมายของการเคลื่อนที่ ซึ่งได้แก่ บอกทิศทางของการเคลื่อนที่ แต่ถ้ากริยาที่นำหน้า เข้า เป็นกริยาที่ไม่ได้มีความหมาย เกี่ยวกับการเคลื่อนที่ เข้า จะบอกความหมายอื่นๆ นอกเหนือไปจากการเคลื่อนที่ โดยจะทำ หน้าทีเสริมความหมายให้กับกริยาที่นำหน้านั้น

ปริบทของ เข้า มีผลกับความหมายที่หลากหลายของ เข้า กล่าวคือ ความหมาย ตามปริบทที่ 1-5 เกิดเมื่อ เข้า ปรากฏในตำแหน่งกริยาหลัก ในปริบทที่ เข้า เกิดระหว่าง หน่วยนาม ความหมายตามปริบทที่ 6-7 เกิดเมื่อ เข้า ปรากฏในตำแหน่งกริยาหลัก ในปริบท ที่ เข้า ตามหลังหน่วยนามและเกิดหน้ากริยา ส่วนความหมายตามปริบทที่ 8-11 เกิดเมื่อ เข้า ปรากฏในตำแหน่งอื่นๆ ที่ไม่ใช่ตำแหน่งกริยาหลัก ซึ่งได้แก่ ตำแหน่งหลังกริยา และกริยาที่นำ หน้า เข้า เป็นกริยาประเภทต่างๆ

เมื่อเปรียบเทียบ เข้า กับกริยาแสดงทิศทาง ออก จะเห็นว่า มีความหมายตรงข้ามกัน เช่น

(121) เขาออกจากห้อง

(122) เขาออกไปนอกบ้าน

(123) เขาเดินออกจากบ้าน

(124) เขาวิ่งออกไปนอกห้อง

(125) เขาขับรถออกนอกกรุงเทพฯ

กริยา ออก แสดงทิศทางของการเคลื่อนที่ที่เคลื่อนที่ไปจากที่หมาย ซึ่งจะตรงกับ ความหมายของ เข้า ในความหมายตามปริบทที่ 1 และความหมายตามปริบทที่ 8 คือ บอก

การเคลื่อนที่เข้าไปในที่หมายและบอกทิศทางของการเคลื่อนที่ ซึ่งมีการปรากฏในตำแหน่งเดียวกับ เข้า คือ ปรากฏในตำแหน่งกริยาหลัก และในตำแหน่งอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กริยาหลัก

อย่างไรก็ตาม ออก จะไม่มีความหมายตามปริบทอื่น ๆ ที่เหมือนกับความหมายตามปริบทของ เข้า กล่าวคือ ออก จะไม่สามารถเกิดกับกริยาอื่น ๆ ที่ปรากฏในปริบทเดียวกับ เข้า ได้ อาทิเช่น กริยาแสดงการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส ได้แก่ เห็น รู้ พบ ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

(126) * “นี่ถ้าอาม้ารู้ออก อีคงช็อกตาย”

(“นี่ถ้าอาม้ารู้ เข้า อีคงช็อกตาย”)

(127) * ได้แอบเอาปืนไปยิงนกหลังบ้าน แม่เห็นออก ก็รีบบอกว่า...

(ได้แอบเอาปืนไปยิงนกหลังบ้าน แม่เห็นเข้า ก็รีบบอกว่า...)

(128) * คำหล้าทำงานบาร์ในเวียง ฝรั่งเศสมาพบออก

(คำหล้าทำงานบาร์ในเวียง ฝรั่งเศสมาพบเข้า)

หรือไม่สามารถเกิดหลังกริยาแสดงการสัมผัสด้วยอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของ

ร่างกาย เช่น

(129) * นายโกคาไม่ว้ายสะดุดตอไม้ออกจนได้

(นายโกคาไม่ว้ายสะดุดตอไม้เข้าจนได้)

(130) * “นี่ถ้าเราไปทับเค้าออก จะว่าอย่างไร”

(นี่ถ้าเราไปทับเค้าเข้า จะว่าอย่างไร”)

หรือกับกริยาแสดงการทำร้ายร่างกาย แม้ว่า ออก จะสามารถเกิดร่วมกับกริยาเหล่านี้ได้ แต่ความหมายจะต่างจาก เข้า เช่น

(131) เขาสวมพระดี ทำให้(ป็น)ยังไม่ออก

*(เขาสวมพระดี ทำให้(ป็น)ยังไม่ เข้า)

กริยา ออก ใน (131) จะบอกทิศทางของการเคลื่อนที่ ในขณะที่ เข้า จะไม่เกิดขึ้น กับ ป็น ในบริบทนี้

(132) *คนชอบ แล้วยิ่งว่ากันว่า "แหม ได้พระองค์นี้มา ยังไม่ออก ฟันไม่ออก เพราะปิดหมดแล้ว"

(คนชอบ แล้วยิ่งว่ากันว่า "แหม ได้พระองค์นี้มา ยังไม่เข้า ฟันไม่เข้า เพราะปิดหมดแล้ว")

ความหมายของ เข้า บอกผลที่เกิดจากการทำร้ายร่างกาย คือ ถ้ายังเข้า ร่างกายก็บาดเจ็บ ส่วนกริยา ออก ไม่สามารถเกิดร่วมกับ ยัง ในบริบทนี้ได้

การที่คำกริยา ออก ไม่สามารถปรากฏร่วมกับกริยาบางกลุ่มที่เกิดร่วมกับ เข้า ได้ หรือเกิดร่วมกันได้แต่มีความหมายที่ต่างกันไป แสดงให้เห็นว่า บริบทที่ต่างกันมีผลทำให้ความหมายของ เข้า ที่เกิดในบริบทที่ต่างกัน มีความหมายต่างกันออกไป

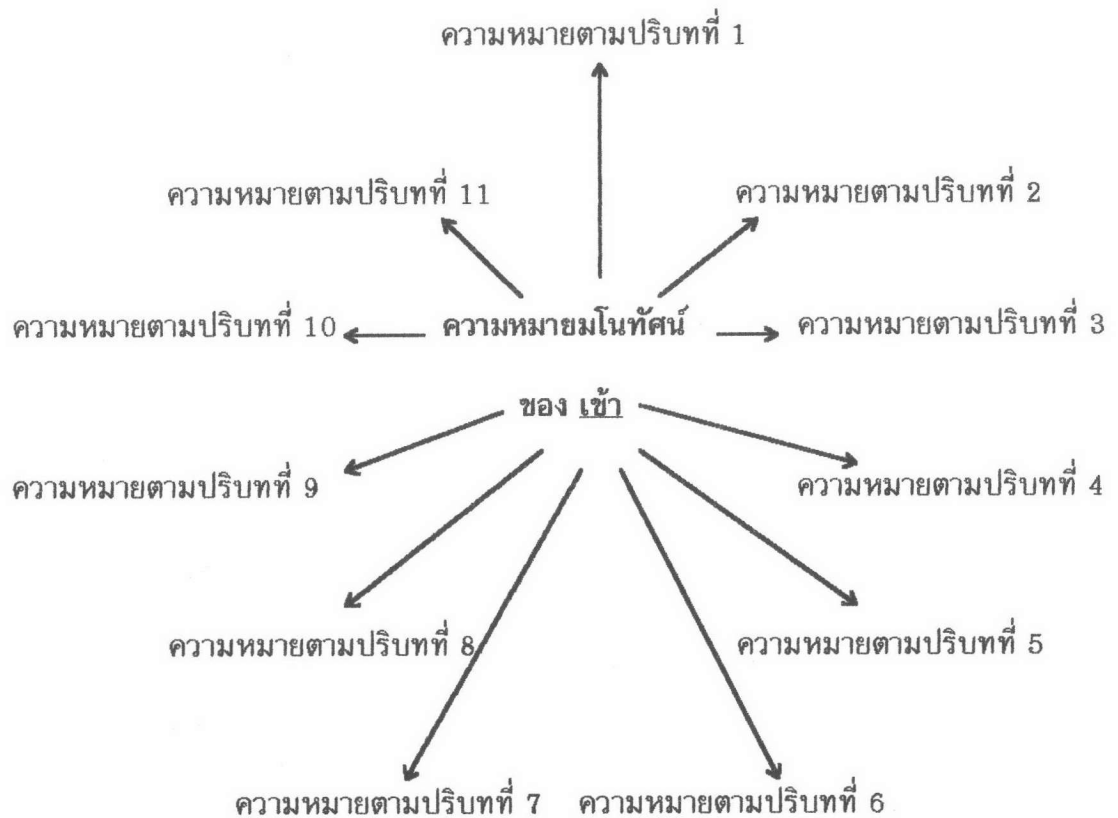
ในการวิเคราะห์ความหมายมโนทัศน์ของ เข้า ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความหมายตามบริบทแต่ละความหมายเพื่อแสดงให้เห็นว่า ในความหมายตามบริบทแต่ละความหมายนั้น สามารถมองเห็นมโนทัศน์ของ เข้า ได้ทุกความหมาย ซึ่งในความหมายตามบริบทบางความหมายอาจเป็นความหมายเดียวกับความหมายมโนทัศน์ เช่น ความหมายตามบริบทที่ 1 เข้า

บอกการเคลื่อนที่ไปอยู่ในที่หมาย เป็นต้น ความหมายตามปริบทที่ 1 นี้ ไม่ต้องตีความในเชิงอุปมาก็สามารถมองเห็นมโนทัศน์ของ เข้า ได้ชัดเจน แต่ในความหมายตามปริบทบางความหมาย เช่น ความหมายตามปริบทที่ 9 เข้า บอกการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปเป็นอีกสภาพหนึ่ง ต้องตีความว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพนั้น เป็นการเคลื่อนที่ในเชิงอุปมา เพราะสภาพของสรรพสิ่งเปลี่ยนแปลงไปเปรียบเหมือนกับการเคลื่อนที่อย่างหนึ่ง ซึ่งความหมายตามปริบทดังกล่าวนี้ เป็นการนำความหมายของการเคลื่อนที่ของ เข้า ไปใช้ในเชิงอุปมา ดังนั้น จึงต้องอาศัยการตีความในเชิงอุปมา จึงจะสามารถมองเห็นมโนทัศน์ของการเคลื่อนที่ได้

นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสิ่งที่เคลื่อนที่กับที่หมายของการเคลื่อนที่ซึ่งปรากฏในความหมายตามปริบททุกความหมาย สิ่งที่เคลื่อนที่แบ่งเป็น สิ่งที่เคลื่อนที่ที่มองเห็นตัวตนของการเคลื่อนที่ได้ชัดเจน เช่น คน สัตว์ หรือวัตถุสิ่งของ ส่วนสิ่งที่เคลื่อนที่ที่มองเห็นตัวตนของการเคลื่อนที่ไม่ชัดเจน ได้แก่ สภาพต่าง ๆ ของสรรพสิ่ง และรวมถึงสิ่งที่ไม่อาจมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า ต้องอาศัยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เช่น คลื่นเสียง คลื่นแสง เป็นต้น สิ่งที่เคลื่อนที่ดังกล่าวนี้ ปรากฏในความหมายตามปริบทต่าง ๆ ซึ่งในบางความหมายจะมีสิ่งที่เคลื่อนที่ทั้งสองประเภทนี้ปรากฏอยู่ เช่น ในความหมายตามปริบทที่ 3 เป็นต้น ส่วนที่หมายของการเคลื่อนที่ แบ่งออกเป็นสองประเภทเช่นเดียวกับสิ่งที่เคลื่อนที่ โดยแบ่งเป็นที่หมายที่มองเห็นลักษณะของการปิดล้อมและแนวแบ่งกันได้ชัดเจน กับที่หมายที่ไม่อาจมองเห็นลักษณะของการปิดล้อมหรือแนวแบ่งกันได้ชัดเจน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการนำความหมายของ เข้า ไปใช้ในเชิงอุปมา

ความหมายตามปริบทของ เข้า ทั้ง 11 ความหมาย เป็นความหมายที่มีความสัมพันธ์กันแบบเครือข่าย ตามแนวคิดของ Lakoff (1987) ซึ่งกล่าวถึงความหมายต่าง ๆ ของคำที่เป็นคำหลายความหมายว่า ความหมายต่าง ๆ นั้น มีความสัมพันธ์กันกับความหมายที่เป็นความหมายกลางซึ่งแสดงมโนทัศน์เดียวกัน ซึ่งในกรณีของ เข้า ความหมายที่ต่างกันไปตามปริ

บท มีความสัมพันธ์กันกับความหมายมโนทัศน์ เพราะสามารถมองเห็นมโนทัศน์ของการเคลื่อนที่เข้าไปอยู่ในที่หมายได้ทุกความหมายตามปริบท ดังแผนภูมิภาพที่ 14

แผนภูมิภาพที่ 14 แสดงความสัมพันธ์ของความหมายแบบเครือข่าย

จากแผนภูมิภาพที่ 14 แสดงให้เห็นว่า เข้า มีความหมายตามปริบท 11 ความหมาย และความหมายตามปริบททั้งหมดนั้นมีความสัมพันธ์กับความหมายหนึ่งซึ่งแสดงมโนทัศน์ของ เข้า ความสัมพันธ์ที่มีร่วมกันนั้นเป็นความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ เพราะเราจะสามารถมองเห็นความหมายมโนทัศน์ของ เข้า ได้ในความหมายตามปริบททุก

ความหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เข้า ในความหมายแต่ละความหมายมีความสัมพันธ์กันและ
แสดงมโนทัศน์เดียวกัน